

február 2005

OBRANA

Bezpečnosť
Európskej únie

Výsadbárka
a regrúti

Cisársky
večný vojak

Ples je o plesaní

XII. Reprezentačný posádkový ples v Bratislave splnil predstavy organizátorov aj účastníkov — všetci sa veselo zabávali, tancovali, spievali, šantili. Štyristo plesajúcich hostí, ktorí 28. januára 2005 prišli do Haly C výstavného a kongresového centra Incheba, privítal hosťiteľ plesu, veliteľ Veliteľstva posádky Bratislava plukovník Eduard Csonga. Čestné miesto patrilo novovymenovanému náčelníkovi Generálneho štábu OS SR generálmajorovi Ľubomírovi Bulíkoví, štátnemu tajomníkovi Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR Zsoltovi Lukáčovi, generálnemu riaditeľovi Sekcie obrannej politiky a medzinárodných vzťahov MO SR Vladimírovi Jakabčinovi, ale aj generalite — súčasnej i bývalej — napríklad bývalému náčelníkovi GŠ generálovi Milanovi Cerovskému, bývalému veliteľovi pozemných síl generálmajorovi Ottovi Nečasovi a taktiež predstaviteľom vojenského diplomatického zboru.

Show v podaní vojakov jednotky Čestnej stráže OS SR, tanečníci z Umeleckého súboru OS SR, salónny orchester Afrodite, vokálno - tanečná skupina Clis zo Senice a Vojenská hudba Bratislava boli súčasťou vyše štvorhodinového hlavného programu. Počas neho a potom do skorých raňajších hodín sa o skvelú náladu starali hudobníci zo skupiny Senzus, ktorým sprievodným slovom sekundovali moderátori plesu Petra Repková a Miroslav Minár. Na ceny bohaté bolo aj žrebovanie vstupeniek, resp. stolov. Hoci sa celý ples niesol v znamení skvelej zábavy, zrodil sa na ňom zaujímavý nápad. Čo tak na ten trinásty v poradí viac pritiahnúť mladých vojenských profesionálov?

(in)

Foto: **Peter DOVINA**

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XIII, č. 2/2005
Do výroby zadané: 2. 2. 2005

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR vo Vydavateľskej a informačnej agentúre KOd KaMO

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:

Jozef ŽIAK,
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mod.gov.sk

Vladislav VAVRINEC,

tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:

PhDr. Michal KRÍŠKO, tel.: 0960 313 054
e-mail: michal.krisko@mod.gov.sk

Fotograf:

Peter DOVINA
tel.: 0960 312 395
e-mail: peter.dovina@mod.gov.sk

Grafická úprava:

Ing. Roman LUKÁČ

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Adresa redakcie:

Mesačník OBRANA
VIA KOd KaMO
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:

Podacie stanice MO SR

Tlač:

5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Nevyžiadaný a uverejnený obrazový materiál a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Začiatok cesty druhej roty

str. 4 - 5

Rok v rezorte

str. 6

Skúsenosti z misií a ich využitie

str. 10 - 12

Výcvik vojenských policajtov

str. 22 - 23

Editoriál

V tejto oblasti, zdá sa, systém funguje roky. Na celý nasledujúci rok sa naplánujú zahraničné služobné cesty. Po posúdení odbornými orgánmi ich podpíše minister obrany a môžeme cestovať či prijímať zahraničné návštevy.

Že sa medzitým zmenili súradnice? Že na niektoré aktivity by bolo potrebné vycestovať, no keďže ich nemáte v celoročnom pláne, respektíve nepodarilo sa ich do neho prebojovať — máte smolu? Že, naopak, do plánu sa dostali aj veci, ktoré v priebehu mesiacov stratili svoju dôležitosť či platnosť — ale prečo si neurobiť dakajý ten poznávací okruh? Veď — už to predsa máme schválené! A odrazu k nám z ministerstva zahraničia príde jeden vytrvalostný bežec, ktorý toto pokojné tempo značne zdynamizuje. Vladimír Jakabčín, nový šéf sekcie obrannej politiky a medzinárodných vzťahov. S pozhnaním nášho vedenia rezortu povie, že plánovanie na rok dopredu je vo veľa oblastiach dôležitá a dobrá vec, no musela by to byť Sibyla, ktorá by dokázala mesiace dopredu odhadnúť všetky okolnosti a súvislosti vyvíjajúcich sa medzinárodných vzťahov. Takže — od Nového roka sa cesty plánujú a na rezortnej úrovni schvaľujú aj mesačne. Nuž, chce to guráž, ale má to logiku. Samozrejme, ak tí, čo budú cesty posudzovať, sú v obraze a majú na zreteli záujmy rezortu a štátu. V každom prípade — je to ďalšie zdynamizovanie činnosti rezortu. Takýchto zrýchlení a zlepšení je viac. Napríklad v tejto OBRANE v článku zo stretnutia ministra obrany Juraja Lišku s novinármi uvádzame, že náš rezort už má na stole novú Obrannú stratégiu. Spolu s ňou bude do vlády a parlamentu predložená aj Bezpečnostná stratégia, ktorú pripravuje rezort zahraničia. Tá mala byť hotová až v druhej polovici roka. Náš rezort mal záujem, aby to bolo skôr. Navyše po uzávierke sme sa dozvedeli, že po porade ministrov by mohla byť aj druhá stratégia na svete zrejme už na jar.

Čo najoperatívnejšia schopnosť nasadenia, malé dynamické jednotky s veľkým bojovým potenciálom... Čiže — bojové skupiny v rámci obranných síl EÚ a síl rýchleho nasadenia v rámci NATO. Ďalšia nosná úloha, ktorá hovorí o zrýchľovaní rezortného tepu. Reorganizácie, redислоkácie... Veru, priemerne trénovaný jedinec by sa mohol aj „zavzdušniť“. Lenže — my na obrane sme predsa vo forme — či nie? Čo takto objednať si hoci aj čardáš navyše — i keď už je po fašiangoch?

Začiatok cesty druhej roty

Príslušníci druhej mechanizovanej roty pod vedením svojho veliteľa kapitána Michala Bálinta si v tomto roku užijú vojenského výcvikového priestoru Lešť pozhnane. V apríli ich čaká ukázkové rotné taktické cvičenie a v júli práporné s čiastočným vyvedením vojsk. Úspešná cesta k obom spomínaným vrcholom výcvikového roku však viedla cez januárové vyvedenie. Plné dva týždne naplnil intenzívny výcvik, ale aj zladovanie jednotlivých súčastí roty.

Práve v tejto jednotke sme zaznamenali od minulého roku hľadám najväčšie striedanie stráží. Pribudli noví velitelia čiat, družstiev, ale aj vodiči, strelci – operátori a guľometníci,“ pripomína náčelník štábu michalovského mechanizovaného práporu a veliteľ táborového sústreduenia major Pavel Dospiva. Preto bolo potrebné čím skôr zladit' činnosť celej roty od jej najmenších súčastí.

Ako zapojiť mladých veliteľov?

Rodák z Velkých Opatovic neďaleko Blanska má z tejto činnosti bohaté skúsenosti. Veď po ukončení vojenského gymnázia v Opave a vysokej vojenskej školy vo Vyškove pôsobil tento 40-ročný vojenský profesionál v michalovskom útvaru nielen v základných veliteľských, ale aj štábných funkciách. „Úspech nadchádzajúcich cvičení bude v rozhodujúcej miere závisieť od toho, ako rýchlo sa podarí veliteľovi roty zapojiť nových veliteľov

čiat do každodenného života a výcviku. Kapitán Bálint je však skúsený veliteľ a nepochybujem, že zvládne aj túto úlohu,“ poznamenal na adresu veliteľa druhej mechanizovanej roty major Dospiva.

Rodák z Bretejoviec v okrese Prešov sa nad týmto hodnotením pousmial. Velitelia čiat nastúpili k jeho jednotke v lete minulého roku po ukončení štúdia vo vojenskej akadémii v Lipovskom Mikuláši. „Zo školy si priniesli veľmi dobré teoretické znalosti, ale takmer nulové praktické skúsenosti z vedenia reálneho výcviku. Ak neberiem do úvahy, že velili družstvu, ktoré tvorili spolužiaci. To sú tie mínusy, ktoré musíme čím skôr odstrániť, ak máme úspešne absolvovať rotné i práporné cvičenia,“ približuje situáciu kapitán Bálint. Nezabudne pripomenúť, že jeho velitelia čiat majú neporovnateľne menšie praktické skúsenosti ako on, keď v roku 1993 ukončil štúdium na vysokej vojenskej škole vo Vyškove a nastúpil ako veliteľ čaty v michalovskom útvaru.

Spomedzi nových veliteľov čiat sa

zatiaľ v najlepšom svetle ukázal poručík Slavomír Kačer. „Už v priebehu cvičenia v septembri minulého roku iniciatívne začal budovať okop, vydával úlohy veliteľom družstiev a nečakal so založenými rukami na príchod

nadriadeného. Snahu čím skôr dohnať rezervy v praktickej činnosti z taktiky, streleckej či ženínej prípravy, orientácie v teréne či vydávania včasných a správnych povelov ale nemôžem uprieť žiadnemu z nich. Teší ma, že majú chuť do práce,“ konštatuje s určitým potešením v hlase veliteľ roty.

Poručík Slavomír Bryndza to má na rozdiel od svojich kolegov ešte zložitejšie. Rodák z Partizánskeho totiž pôvodne ukončil vo vojenskej akadémii špecializáciu vojsková PVO. Doslova za pochodu si teda musel nastudovať mnohé veci, ktoré súvisia s mechanizovaným vojskom. Za pomoci veliteľa roty i kolegov sa mu úspešne darí dohnať resty.

Inžinier zástupcom veliteľa družstva

Z veliteľov družstiev zasa kapitán Bálint nedá dopustiť na prácu rotného Alexandra Šipoša, čatára Roberta Dzvoniaka (na fotografii vľavo v bojovej akcii so svojím družstvom) a rotného Jaroslava Spišiaka. Vo veľmi

dobrom svetle sa i na tomto vyvedení ukázal zástupca veliteľa družstva čatár Ing. Peter Džama. I napriek tomu, že profesionálnym vojakom je len od augusta minulého roku. Pár týždňov po príchode zažil spoločne s poručikom Kačerom na prápornom cvičení skutočný krst ohňom. Na spomínané cvičenie dodnes spomína. Získal na ňom nielen veľa praktických skúseností, ale v jeho závere sa 25-ročný rodák z Krčahu dočkal aj narodenia syna...

Mnohým kolegom spočiatku dosť vrtalo v hlave, prečo sa absolvent Fakulty elektrotechniky a informatiky košickej Technickej univerzity rozhodol pre dráhu profesionálneho vojaka.

„Niektorí sa nad tým pozastavovali. Postupne zistili, že sa nad nich ako absolvent vysokej školy nijako nevyšujem. Snažím sa čo najlepšie plniť úlohy. Berú ma ako kolegu, ktorý si svoju prácu zastane. Nakoniec všetci veľmi dobre vedia, že na východe Slovenska je veľký problém zohnať si nejakú stálejšiu robotu, ktorá by človeku dávala aspoň nejaké sociálne is-

toty. Myslím si, že práve ozbrojené sily sú tým miestom, kde majú tí, čo na sebe pracujú, vzdelávajú sa a chcú niečo dosiahnuť, šancu na kariéru. Preto si nemyslím, že by som sa rozhodol nesprávne. Moje predstavy, ktoré som mal pri vstupe do ozbrojených síl sa naplnili,“ poznamenal čatár Džama. Vojenskú povinnú službu prežil v martinskej poddôstojníckej škole a neskôr ako veliteľ strážneho družstva. Pravda vtedy mal podriadených vojakov povinnej služby. Dnes profesionálov. A aký v tom vidí rozdiel?

„Vojaci povinnej služby robili len preto, že museli. Som rád, že som v kolektíve, kde všetci pracujú nie preto, že musia, ale preto, lebo chcú niečo dosiahnuť. Snažili sme sa na Lešti dosiahnuť, aby každý vojak v družstve vedel, že len keď on sám splní svoju konkrétnu úlohu pri útoku či obrane, bude mať naša spoločná snaha zmysel a privedie nás k úspechu. Myslím si, že sa nám to podarilo,“ zdôraznil po chvíli uvažovania čatár Džama.

Zakopávanie taniera mínometu

Spoločne s príslušníkmi druhej mechanizovanej roty cvičili vo vojenskom výcvikovom priestore aj profesionáli z roty palebnej podpory. Jej veliteľ kapitán Marek Hruška sa snažil svojich podriadených čo najlepšie precvičiť z používania mínometov na podporu mechanizovaných jednotiek. Zamrznutá pôda, do ktorej sa jeho podriadení pustili krompáčmi, aby vyhlbili lôžko pod tanier mínometu, sa poddávala len veľmi ťažko. Poriadne sa zapotil aj mierič slobodník Zsolt Bikky (na fotografii dolu s vojakom Tirpákom). Iniciatívnu a presnú prácu tohto 21-ročného rodáka z Velkých Kapušian si kapitán Hruška pochvaloval. Profesionálom je síce len od vlaňajšieho júna, ale predtým absolvoval v Martine poddôstojnícku školu a pôsobil ako veliteľ mínometu.

„Doma som bol od návratu z vojenskej služby len pár týždňov. Nechcel som však žiť z podpory, alebo ísť za prácou do zahraničia. Som presvedčený o tom, že väčšinu svojich predstáv môžem

realizovať aj ako profesionálny vojak,“ hovorí absolvent Strednej poľnohospodárskej technickej školy.

Potrebné praktické skúsenosti získaval na Lešti aj veliteľ čaty palebnej podpory druhej mechanizovanej roty poručík Jozef Kruták. Od leta uplynulého roku, keď ukončil mikulášsku vojenskú akadémiu ich už nabral dosť. Podrobnejšie sa oboznámil aj s mínometmi, na čo podľa jeho slov v škole nebolo príliš času. Výraznými pomocníkmi sa mu stal operátor protitankového družstva slobodník Marek Hurčík i vodič vojak Slavomír Tirpák.

Podobne ako on, ale profesionálne rástli aj ďalší cvičiaci vojaci michalovského mechanizovaného práporu. Podľa slov majora Pavla Dospivu úspešne zvládli nielen taktické úlohy, ale aj streľbu z ručných či lafetovaných zbraní a bojové streľby čiat. Začiatok cesty, ktorá by ich mala viesť k úspechu v rotnom a prápornom cvičení bol teda úspešný.

Jozef ŽIAK

Foto: **Peter DOVINA**

Minister obrany Juraj Liška: Rok v rezorte

Plnenie si spojeneckých záväzkov, prijatie novej obrannej stratégie, zmeny v zákonodarstve, transformácia štátnych podnikov, aplikácia auditu na ministerstve a vytvorenie podmienok na odštartovanie čisto profesionálnych ozbrojených síl – to všetko sú ciele, ktoré stoja v roku 2005 pred rezortom obrany.

Minister obrany Juraj Liška na januárovom stretnutí hlavných predstaviteľov rezortu obrany s novinármi konštatoval: „Nová obranná stratégia súvisí so zmenenými bezpečnostnými podmienkami vo svete a s naším členstvom v NATO. Dôležité je,

zácií reformného a rozvojového plánu ozbrojených síl známeho pod názvom Model 2010. Uvedené zmeny by sa ale nedali presadzovať bez zmeny legislatívnych noriem, z ktorých je ťažiskový pripravovaný Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov.

že v rámci tejto stratégie prechádzame od systému obrany nášho územia k obrane našich záujmov.“ Minister avizoval, že hoci obranná stratégia pod gestorstvom nášho rezortu je už v podstate pripravená, prezentovať ju bude súčasne s bezpečnostnou stratégiou štátu, ktorú pripravuje ministerstvo zahraničných vecí. Predbiehať v tomto smere by nemalo zmysel. J. Liška však vyjadril presvedčenie, že bezpečnostná stratégia bude oproti pôvodným zámerom pripravená podstatne skôr, ako koncom tohto roka. Minister dodal, že rezort rovnako intenzívne pracuje na aktuali-

„Dobrovoľnosť sa má končiť vstupom občana do ozbrojených síl. Nový profesionál musí vedieť nielen všetko o možnostiach, ktoré mu služba v uniforme zabezpečuje, ale aj o povinnostiach, ktoré bude musieť plniť, alebo pred ktoré bude v prípade potreby vystavený“, zdôraznil minister. Myslel tým aj účasť v zahraničných misiách a operáciách, ktorá sa už nebude môcť vnímať len ako dobrovoľné rozhodnutie profesionálnych vojakov. Takýto stav totiž často znemožňoval vysielanie kompaktných jednotiek, respektíve spôsoboval pri zabezpečení misií deficit niektorých odborností, hoci v do-

máciach podmienkach vojakov s požadovanou kvalifikáciou slúžil dostatok. Na otázku, či sa dajú očakávať významnejšie zmeny v našej účasti v zahraničných misiách a operáciách, minister odpovedal, že okrem zníženia počtov slovenského kontingentu na Cypre sa nateraz žiadne významnejšie zmeny nepripravujú. Tiež avizoval, že po vlnašej návšteve slovenských vojakov v Iraku a v Afganistane by chcel tento rok vycestovať k ďalším jednotkám.

Juraj Liška zdôraznil, že v rámci transformačného procesu bude rezort naďalej pokračovať v znižovaní rozsahu čin-

v konkurenčných podmienkach,“ poznamenal minister. Predbežne avizoval, že transformácia štátnych podnikov na akciové spoločnosti by sa mala uskutočniť do konca tohto roka.

Minister potvrdil, že posledný nástupný termín vojakov základnej služby je naplánovaný na júl 2006. Prízvukoval, že do predčasných licitácií či špekulácií o jeho skrátení sa púšťať nebude. „Pokiaľ nebudem presvedčený, že všetky úlohy, ktoré zabezpečovali vojaci základnej služby, dokážeme zvládnuť vlastnými silami alebo s pomocou kontrahovaných firiem, o predčasnom skončení výkonu základnej vojenskej služby hovoriť nebudem.“

J. Liška tento rok prikladá veľký záujem aj auditu, ktorý sa uskutočňuje na ministerstve obrany a generálnom štábe. „Do konca marca by mal byť audit ukončený a v priebehu tohto roka by som chcel jeho výsledky implementovať tak, aby ministerstvo i štáb fungovali lepšie a efektívnejšie.“

A ako komentoval Juraj Liška slová náčelníka Generálneho štábu generálmajora Ľubomíra Bulíka, ktoré sa týkali o. i. vytvorenia nového profesionálneho prostredia v ozbrojených silách a stabilizácie vojenského personálu s jeho následným skvalitňovaním? Táto otázka nás zaujímala aj preto, lebo vojaci slúžiaci v zahraničí neraz porovnávajú atmosféru v misiách, ktorá býva podľa nich v porovnaní s domácim prostredím predsa len o niečo menej stresová a viac ústretovejšia. „Som presvedčený, že pán Bulík to, čo povedal, myslí vážne a verím, že v rámci ozbrojených síl nastúpi nový trend aj v personálnych vzťahoch. Táto oblasť je dôležitá aj pre mňa. A keď sme už pri personálnych vzťahoch, za dôležité považujem aj to, že si s pánom náčelníkom generálneho štábu veľmi dobre rozumieme a pri riešení základných otázok máme na viac ako 90 percent rovnaký názor. Zvyšok vieme prediskutovať, a to je pre nás oboch veľmi dobrá východisková pozícia, ktorú možno ešte zlepšovať.“

Pavol VITKO
Foto: autor

Štátny tajomník Martin Fedor: Bezpečnostná politika EÚ aj v našom záujme

Prečo sa Európska únia, ktorej bezpečnosť počas celej studenej vojny zabezpečovalo NATO s vojenskou dominanciou USA, rozhodla vybudovať si vlastnú obrannú politiku?

– Je dôležité uvedomiť si, že aj zo strany Spojených štátov bol vždy tlak, aby sa európske spôsobilosti v oblasti obrany zvyšovali. Záujem USA bol v tomto smere vždy jednoznačný a spočíval v presune väčšej zodpovednosti za európsku bezpečnosť na samotnú Európu. Nie je tu žiadne automatické protirečenie. Mohli by sme si ale položiť otázku, či nebude dochádzať k efektu rozširovania nožníc medzi záujmami a spôsobilosťami NATO a EÚ. Aby sa niečomu takému predišlo, pred dvoma rokmi sme boli svedkami dohody, ktorú zvykneme označovať ako Berlín plus. V jej rámci sa zainteresované štáty dohodli, že spôsobilosti či jednotky, ktorými disponuje NATO, môže využiť EÚ.

Je to veľmi dôležitý nástroj, ktorý bol v praxi overený v rámci operácie Concordia v Macedónsku. Začala sa v roku 2003, keď na základe rozhodnutia Bezpečnostnej rady OSN vojenské sily EÚ nahradili vojská NATO, ktorých mandát už v Macedónsku vypršal. Na základe dohody potom EÚ využívala v Macedónsku už vybudované kapacity NATO, čo značne znížilo náklady. Cieľom operácie Concordia bolo zaisťovať bezpečné prostredie pre hladký priebeh inštitucionálnych reforiem v krajine, pričom o nasadenie síl EÚ požiadala macedónska vláda. Podčiarkujem, bol to modelový príklad dobrej spolupráce medzi NATO a EÚ, pričom Slovensko má jednoznačný záujem na čo najužšej spolupráci oboch organizácií. Nové využitie Berlín plus prinieslo prevzatie operácie NATO v Bosne a Hercegovine Európskou úniou.

Kde teda začala prameniť snaha krajín EÚ vytvoriť si aj vlastný systém bezpečnosti?

– Európska únia si veľmi dobre uvedomila, že ak má byť v globálnom zozname dôležitých ekonomických aj politických hráčov, musí sa stať aj bezpečnostným aktérom. Ako by to chcela dosiahnuť bez posilňovania schopností v tejto oblasti? Európska integrácia veľmi pokročila v hospodárskom zmysle. Veľa rozhodnutí v týchto oblastiach sa robí už na nadnárodnej

úrovni. Otázka bezpečnosti však ostávala dlhodobo témou mimo európskeho rokovacieho stola. Zmenu sme mohli sledovať až koncom 90-tých rokov, kedy si aj najväčšie štáty únie uvedomili, že politickú silu nedokážu vyjadriť bez presvedčivého vojenského potenciálu. Začal sa proces, ktorý by som nazval úsilím o zvýšenie kompatibility vojenských spôsobilostí a politickej vôle členských štátov. Odborníci vedia, že istým spôsobom doteraz pretrvával stav, kedy si každý členský štát budoval vlastné spektrum vojenských spôsobilostí. Každý sa sústredil na všetko, čo však v konečnom dôsledku nemuselo znamenať súčet. Podobne by sme pritom v minulom desaťročí mohli hovoriť aj o NATO. Zjednocovanie obranného úsilia v rámci EÚ v každom prípade vyjadruje aj vytvorenie Európskej obrannej agentúry. Zjednocovanie politickej vízie sa zasa prejavilo prijatím Bezpečnostnej stratégie EÚ.

Je však známe, že v minulosti Európska únia aj pri riešení problémov na európskom kontinente pôsobila veľmi vážavo a ťažkopádne...

– Aktuálne politické úlohy s cieľom zmeniť tento stav už boli dané. Hovorila o tom, že Európska únia by mala mať nielen ambíciu, ale aj schopnosť zasiahnuť v krízových oblastiach. A to nielen na európskom kontinente, ale aj inde vo svete. Samozrejme, pre EÚ je veľmi dôležité stanovisko Bezpečnostnej rady OSN, ktorá by mala takýto zásah schváliť. Pre nás je tiež dôležité, že spolurozhodovať o tom budeme aj my. Slovensko vďaka vstupu do EÚ sedí pri stole, kde sa prijímajú rozhodnutia, týkajúce sa nielen Európy, ale celého sveta. Ak sme doteraz mali veľmi obmedzené možnosti intervencie do medzinárodnej politiky, teraz ich máme prostredníctvom EÚ znásobené. V zahraničnej a obrannej politike EÚ máme tak ako ostatné krajiny právo veta, preto môžeme nielen iniciovať, ale aj zastavovať zábery tohto veľkého zoskupenia.

Môžeme zábery zefektívniť európskou obrannou politikou prezentovať bližšie?

– Vyjadrením tejto dynamizácie je vytvorenie battle groups – bojových skupín. Koncepcia budovania elitných síl okamžitej reakcie je blízka aj NATO, kde beží proces vytvárania síl rýchlej reakcie. Bojové skupiny EÚ by mali

mať okolo 1500 osôb. Majú rozsah praporu s plnou bojovou podporou a bojovým zabezpečením. Po politickom rozhodnutí budú veľmi rýchlo nasaditeľné, na mieste bojiska budú za päť až desať dní. Uvedené jednotky musia byť mimoriadne flexibilné a v krízovej oblasti musia viesť v súlade s mandátom zasiahnuť veľmi účinne. Toto je jeden z podstatných nástrojov k tomu, aby Európska únia v bezpečnostnom význame slova bola naozaj globálnym hráčom. Európska obranná agentúra má prispieť k zladeniu vyzbrojovania medzi európskymi štátmi. Dôležitým medzníkom je aj prijatie Ústavnej zmluvy EÚ, ktorá kodifikuje doterajší rozvoj. O rozvoji spôsobilostí svedčí rastúci počet vojenských operácií, ku ktorým sa pridáva civilná dimenzia, čo je ďalšou devízou EÚ.

Kedy sa zrealizuje koncepcia bojových skupín?

– Uvedené spôsobilosti Európska únia priebežne implementuje a vcelku by ich mala dosiahnuť v rokoch 2007 až 2010. Minulý rok sa členské krajiny dohodli, že približne tisíc takýchto bojových skupín sa vytvorí do roku 2010. V tomto smere ma môže iba tešiť, že aj pri realizácii uvedených zámerov sa dostávajú do dobrej spoločnosti. Rokovaniami sme dosiahli, že na vytvorení jednej z bojových skupín sa budeme podieľať spoločne s Poľskou republikou a Nemeckom. Jej operačnú pripravenosť predpokladám do roku 2010.

Aký to má význam pre nás?

– Dôležité je prístupovať k európskym ambíciám so všetkou vážnosťou. Európska dimenzia posilní a doplní NATO. Dôležité je takisto povedať jednoznačne, že nevytvárame nič len pre Európsku úniu. Naopak. Elitné zložky a ďalšie spôsobilosti sú našimi silami v prospech našich záujmov. Medzinárodné zapojenie a veľká európska dynamika nám pomôžu napredovať rýchlejšie a kvalitnejšie.

Do akej miery občania krajín EÚ súhlasia s vytvorením vlastnej obrannej politiky?

– Videl som niektoré prieskumy v rámci EÚ, podľa ktorých jednoznačne súhlasilo s budovaním bezpečnostnej a obrannej politiky únie až 74 % obyvateľov. Viac alebo menej proti bolo 15 %. O úplnej presnosti týchto čísel sa

môžeme diskutovať, no je zrejmé, že spomenutá myšlienka sa v Európe stretla s ústretovosťou. Najmä niektoré staršie členské štáty chcú ísť v tejto integrácii stále ďalej. Možno si spomeniete na takzvaný minisummit Francúzska, Luxemburska a Belgicka, na ktorom rokovali o tom, že práve v oblasti obrany by chceli spolupracovať oveľa bližšie, ako je to v súčasnosti v rámci EÚ. Vlastne by mohlo ísť o skupinu štátov, ktoré by postupne mali spoločný komplex vojenských spôsobilostí, jednotné velenie, zosúladené zbraňové systémy a podobne. Na druhej strane, náznaky opatrnejšieho prístupu vidieť u niektorých nových menších členov EÚ. V žiadnom prípade však ich postoj nie je taký, že by tento proces vytvárania spoločnej európskej obrannej politiky chceli spomaliť, alebo že by sa do neho nechceli zapojiť.

Aké sú ciele operácie Althea v Bosne a Hercegovine, ktorú riadi EÚ?

– Operácia Althea sa začala v decembri minulého roka a je vlastne pokračovaním operácie Severoatlantickej aliancie, ktorú sme poznali pod názvom SFOR. Tá si získala významný kredit medzi obyvateľstvom a stala sa dôležitým stabilizačným činiteľom v regióne. Altea v tom bude pokračovať, pričom misia má tiež policajné kompetencie. Integruje doteraz samostatnú policajnú misiu EUPM Európskej únie. To všetko je vyjadrením záujmu Európskej únie podieľať sa pri zabezpečovaní stability na celom európskom kontinente. Týka sa to aj nás. Dobre vieme, že hranice Bosny sú od nás pár hodín cesty autom. O to je dôležitejšie, že v štábe misie pôsobia aj slovenskí vojaci. Naši dôstojníci si môžu v praxi overiť, ako dokážu pracovať na takýchto dôležitých pozíciách. Verím, že nesklamú a potvrdia, že slovenskí vojaci dokážu v rámci medzinárodnej spolupráce nielen spoľahlivo plniť rozkazy, ale aj veliť.

Pavol VITKO

Tí, čo nám posielajú peniaze

Úrad finančného zabezpečenia Bratislava (ÚFZ) vznikol v apríli 1996 ako jeden z útvarov, ktoré experimentálne skúšali uplatnenie nového modelu financovania v Ozbroyených silách SR. Súčasnú podobu nadobudol v roku 2003 a zachoval si ju aj po reorganizácii, keď z devätnástich finančných úradov zostalo len sedem.

Major Mgr. Bohuš Mitka (35) sa narodil v Južných Čechách v meste Písek. Po vyštudovaní Odborného chemického učilišťa ho prijali na Vojenskú vysokú pedagogickú školu v Bratislave, odbor ekonomika obrany. Po jej ukončení v roku 1993 zastával rôzne vedúce pozície v oblasti finančnej služby. Vo funkcii zástupcu riaditeľa Úradu finančného zabezpečenia Bratislava pôsobí od januára 2003. Je slobodný.

Úrad finančného zabezpečenia Bratislava je odborný orgán OS SR a je podriadený riaditeľovi Hlavného finančného úradu Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

„Medzi hlavné úlohy, ktoré úrad plní, patrí komplexné finančné zabezpečenie určených súčastí zodpovedajúceho teritória,“ vysvetľuje už bývalý riaditeľ ÚFZ Ing. František Buda, ktorý v hodnosti podplukovník odišiel v decembri 2004 do zálohy. „Jeho činnosti sú zamerané hlavne na zabezpečenie a vydávanie finančných prostriedkov pre hospodárske, kultúrne, sociálne a ostatné potreby. Pracovníci úradu zabezpečujú všetky činnosti spojené s vedením mzdovej a účtovnej agendy, platobného styku, finančnej kontroly a správy pohľadávok. V neposlednom rade tiež garantujú výplatu platových a ostatných peňažných náležitostí profesionálnych vojakov,“ objasňuje Ing. F. Buda.

Stmelený kolektív

Po reorganizácii v januári 2003 prechádzal úrad ťažkým obdobím. „Zostávajúci sedem ÚFZ muselo plniť rovnaké množstvo úloh, ktoré predtým zabezpečovalo devätnásť úradov. A to bez zvýšenia počtov odborného personálu a technického zariadenia,“ spomína bývalý riaditeľ. Dodáva: „Prekonal sme aj také situácie, kedy bola funkčná iba jedna tlačiareň a potrebovali sme zabezpečiť výplatu až tritisícpäťsto príslušníkov nášho rezortu. Vytlačiť také množstvo čo i len výplatných listín bol doslova husársky kúsok. Kolektív úradu je ale mladý a perspektívny. Všetky horúce chvíľky prekonal a toto ťažké obdobie ho dobre stmelilo.“

Pracovníci bratislavského finančného úradu nad rámec svojich povinností vytvárajú napríklad rôzne finančno – ekonomické publikácie. Tie potom slúžia ako zdroj odborných rád veliteľom útvarov a vedúcim finančných oddelení. Pod vedením Ing. Buda vytvorili

jeho podriadení svojpomocne tiež internetovú stránku ÚFZ.

„V praxi sa stretávame ešte s jedným špecifikom. V bratislavskom regióne je v súčasnosti problém nájsť a vychovať kvalitného pracovníka v oblasti finančnictva. Nie sú zriedkavé situácie, kedy si pracovníka zaškolíme a on nám pred koncom skúšobnej lehoty odíde. Zvyčajne dostane finančne lukratívnejšiu ponuku od súkromnej firmy,“ zdôveril sa so svojimi skúsenosťami František Buda.

Nový element

Do finančného systému Ozbroyených síl SR vstúpil od januára tohto roka nový prvok. Je ním Štátna pokladnica (ŠP). Predstavuje nový systém v komplexnom finančnom manažmente verejných financií. „Štátna pokladnica zabezpečuje okrem iného najmä centralizáciu príjmov a realizáciu verejných rozpočtov, správu pohľadávok a záväzkov a dennú likviditu štátneho

Podplukovník Ing. František Buda sa narodil roku 1965 v Nových Zámkoch. Po absolvovaní civilného gymnázia vyštudoval Vojenskú vysokú školu vo Vyškove, smer finančný. V oblasti peňažníctva sa pohyboval počas celej pracovnej kariéry. Pôsobil vo viacerých útvaroch v Čechách aj na Slovensku. Spolupodieľal sa na tvorbe niekoľkých publikácií s ekonomickou tematikou a bol priekopníkom bezhotovostného spôsobu realizácie úhrad v podmienkach ozbrojených síl. Práve jeho zásluhou prešiel na tento systém v roku 1994 topolčiansky útvar, v ktorom vtedy slúžil, ako vôbec prvý v ozbrojených silách. Najviac si cení priateľstiev získaných počas rokov v uniforme. Vie, že sa v prípade núdze má na koho obrátiť. Funkciu riaditeľa ÚFZ Bratislava zastával od roku 2002 do decembra 2004, kedy z radov profesionálnych vojakov odišiel na vlastnú žiadosť. V civilnom živote sa chce venovať predovšetkým rodine, písaniu knihy o histórii obce Tvrdosovce, kde býva, a pokračovať v rozvíjaní svojej záľuby – archeológii. Je ženatý a najväčšiu radosť v živote mu robia jeho tri deti.

Text a foto: Vladislav VAVRINEC

Srdce vzdušných síl bije aj pre NATO

Veliteľovi vzdušných síl je podriadený aj útvar, ktorý bol do štruktúr NATO zaradený z Ozbroyených síl SR ako prvý. Je ním zvolenské Centrum riadenia vzdušných operácií (CRVO).

Vznik a história útvaru sa začala písať už v roku 1991. Do dnešných dní prešiel viacerými premenami, nosil rôzne názvy a velilo mu niekoľko veliteľov. Od 1. januára 2004 je jeho veliteľom plukovník Ing. Karol Jurga. „Hlavným poslaním centra je ochrana vzdušného priestoru Slovenskej republiky. Aktívne velíme a riadime sily a prostriedky Vzdušných síl s cieľom obmedziť a zabrániť napadnutiu nášho vzdušného priestoru. Okrem množstva iných činností robíme aj zber, spracovanie a distribúciu informácií v prospech Veliteľstva vzdušných síl,“ predstavil svoj útvar plukovník Jurga.

Pod krídlami NATO

Počas poslednej reorganizácie vzniklo 1. októbra 2004 v rámci CRVO Stredisko riadenia a upovedomovania (CRC). Štruktúrou a vybavením je také

isté, ako pracoviská štruktúr NATO v okolitých krajinách. „Pred vstupom do aliancie sme boli podriadení národným orgánom. Po apríli minulého roku podliehajú vyčlenené časti nášho útvaru priamo veliacim štruktúram NATO a plnia úlohy v rámci spoločnej obrany vzdušného priestoru,“ vysvetlil veliteľ. S uspokojením dodal: „Dlhodobú prípravu, ktorá tejto zásadnej zmene predchádzala, sme zvládli tak, že sme boli schopní plniť úlohy aliancie v deň vstupu Slovenskej republiky do NATO. To znamená, že ešte niekoľko mesiacov pred riadnym termínom reorganizácie nášho útvaru.“ Plukovník Jurga vzápätí podotkol: „Proces transformácie OS SR zasiahol do značnej miery aj náš útvar. Väčšina príslušníkov útvaru ukončila služobný pomer z dôvodu doby výsluhy rokov alebo dosiahnutia stanovenej vekovej hranice v hodnosti. Vtedy nám napríklad odišlo až šty-

ridsať percent vycvičených letovodov na úrovni prvej triedy odbornosti. Ich miesta síce obsadili noví príslušníci, no potrvá až tri roky, kým získajú vedomosti, skúsenosti a potrebný výcvik pre špičkový výkon funkcie letovoda uvedenej triedy.“

Výmena skúseností

Zvýšiť úroveň pripravenosti príslušníkov zvolenského centra pomáha spoločne so svojimi kolegami aj podplukovník Manfred Schlensok (na snímke s veliteľom útvaru) z Aliančného centra velenia a riadenia vzdušných síl v Messtettene v Spolkovej republike Nemecko.

„Pred piatimi rokmi, po vstupe Českej republiky do aliancie, sme s ich centrom riadenia v rámci spolupráce

riešili podobné problémy,“ spomenul nemecký kolega. „Aj na základe týchto skúseností dnes vieme, ako čo najefektívnejšie postupovať v príprave vedúcich odborníkov. Veľmi dobre sa mi s nimi spolupracuje a som rád, že mám možnosť poznať ich osobne. Doteraz sme boli len v telefonickom kontakte. Osobná prítomnosť nám umožňuje lepšie určiť oblasti, v ktorých môžeme pomôcť. Veľký dôraz pri spolupráci kladieme popri odborných spôsobilostiach najmä na dobrú znalosť angličtiny,“ doplnil podplukovník Schlensok, ktorý oceňuje predovšetkým ambíciu slovenských pracovníkov vniknúť do problematiky čím skôr.

Náš prínos

V budúcnosti čaká CRVO ešte väčší nárast rozsahu jeho činností a povinností. „Protivzdušná ochrana vzdušného priestoru je neoddeliteľnou súčasťou celkovej ochrany nášho štátu aj celej aliancie. Náš najväčší prínos však predsa len vidím v oblasti zabezpečenia kolektívnej ochrany členských štátov NATO,“ konštatoval veliteľ centra. Poznamenáva: „Upozorňovali nás, že naša integrácia nebude záležitosťou jedného mesiaca, ani jedného roka. Napríklad Nemecko bolo podľa odborníkov plne integrované do systému až po desiatich rokoch. Dúfam ale, že to stihneme oveľa skôr. Vyvíjame maximálne úsilie, aby sme náš systém integrovali do štruktúr spoločnej protivzdušnej obrany severoatlantickej aliancie NATO čo najrýchlejšie,“ zdôveril sa plukovník Karol Jurga.

Vladislav VAVRINEC
Foto: Peter DOVINA
a por. Ing. Jana ONDRUŠOVÁ

Skúsenosti z nasadenia v zahraničí

Minister obrany SR Juraj Liška na januárovom stretnutí s novinármi okrem iného povedal, že by sa už nemalo vyskytnúť, aby aj tí najlepší spomedzi príslušníkov misií v zahraničí boli vo viacerých prípadoch akoby potrestaní tým, keď si po návrate domov neraz museli sami pracne zháňať adekvátne pracovné zaradenie v rámci ozbrojených síl. Informoval, že v rámci budúcej personálnej politiky nebude síce absolútne striktné dané, že každý príslušník ozbrojených síl sa musí zúčastniť nasadenia v zahraničí. Podčiarkol však, že rezort má o skúsenosti mužov a žien, prichádzajúcich zo zahraničného nasadenia, záujem a v rámci ich profesionálneho postupu sa k tomu bude maximálne prihladať.

V tejto súvislosti sme sa púsilovali aktualizovať problém a urobili anketu medzi niektorými bývalými príslušníkmi zahraničných misií a operácií:

1. Čo vám pri výkone súčasnej funkcie dala účasť v misii?
2. Myslíte si, že sa skúsenosti mierotvorcov po ich návrate z misií a operácií doma dostatočne využívajú?

Podplukovník Rostislav Jelínek

Podplukovník Rostislav Jelínek pôsobil ako styčný dôstojník SLOENGBAT na veliteľstve UNPROFOR v Bosne a Hercegovine, zástupca sektorového ženístu veliteľstva sektoru východ misie UNPROFOR, ženísta vojenských síl misie UNTAES, šéf mobilného ženijného teamu Veliteľstva SFOR v Sarajeve, veliteľ slovenského kontingentu a veliteľ ženijnej jednotky v mierovej misii UNMEE, v súčasnosti je náčelníkom Oddelenia riadenia operácií a misií v zahraničí.

znatky mi pomáhajú v súčasnej funkcii, pretože si viem predstaviť, v akých podmienkach ľudia vonku robia, aké sú ich potreby, viem posúdiť, čo je realita a čo subjektívne pocity, alebo gestá pre médiá.

2. Som toho názoru, že sa v súčasnosti skúsenosti bývalých príslušníkov nevyužívajú dostatočne (ak nepočítam zopár jednotlivcov pracujúcich na vyšších stupňoch). Je to preto, lebo nie vždy majú možnosť robiť to isté a v tom istom systéme, ako v operácii. Ani systém výcviku zatiaľ nie je postavený tak, aby vo všetkých jednotkách v rámci pravidelného výcviku cvičili techniky, s ktorými sa stretnú v mierových misiách, operáciách, ale i pri krízových situáciách na vlastnom území. Treba rozlišovať: mať záujem o takýchto príslušníkov a dať im robotu – umiestniť ich alebo umožniť im využívať získané skúsenosti. To sú dve rozdielne veci. Zatiaľ môžeme povedať, že snaha takýchto profesionálov umiestniť. Je to pokrok v porovnaní s minulosťou. Chýbajú však podmienky pre efektívne využívanie skúseností zo zahraničných misií a operácií, lebo systém, v ktorom sa robí v zahraničí, je zatiaľ iný než ten, ktorý

funguje v OS SR. Je to nielen v absencii porovnateľných noriem, v inom myslení, ale i v roztrieštenosti riadenia a zabezpečenia operácií v zahraničí. Bolo v tom príliš veľa subjektov, príliš veľa predstáv, stretov osobných záujmov, ale verím, že túto situáciu obrátim k lepšiemu, pretože za desať rokov existencie misií a operácií sme vďaka presadeniu rôznych osobných názorov a antipatií, unáhlených rozhodnutí nepokročili. Dokonca sme neboli schopní sa ani poučiť zo skúseností iných krajín. Nesúlad medzi možnosťami a prijatými záväzkami, unáhlenosť rozhodnutí spôsobili, že do misií sa berie všetko, čo môže ísť. Veľa vojakov išlo do misie pre peniaze a radi by sa tam vrátili čo najskôr po návrate. Veľa z nich sa nevie systému, do ktorého sa vrátia, prispôbiť a chcú ísť znovu do misie. Veľa skončilo v misii preto, že utekali pred prepustením (rušenie útvaru, reorganizácia) atď. Niektorí potrebovali niekoľko mesiacov do dôchodku... Každá misia i operácia je tiež o výcviku. Niet nič lepšie na preverenie úrovne pripravenosti profesionálov, ako vyslanie do operácie/misie. Ale nemôžu to byť stále takmer tí istí vojaci a hlavne mali by to byť tí, ktorí sa bezprostredne podieľajú na ich zabezpečení.

1. Od roku 1994 bol som vo viacerých misiách. V nich mal som možnosť vykonávať funkcie u jednotky, v štábe, ako veliteľ jednotky, veliteľ kontingentu i vo veliteľstve misie či operácie. Výkon týchto funkcií v zahraničí ma preveril zo stránky odbornej a jazykovej pripravenosti, ale aj schopnosti prispôbiť sa novým, totálne iným podmienkam a znášať riziká, ktoré prinášali špecifiká každej misie/operácie. Bola v tom i zodpovednosť za životy podriadených ďaleko od rodnej krajiny. Získal som veľa skúseností z práce v mnohonárodnej vojenskej štruktúre, v kooperácii s civilnými zložkami misie. Nadobudol som prehľad o tom, ako to funguje inde a kde sa vlastne nachádzame v snahe priblížiť sa vyspelejším armádam. Tieto po-

Plukovník v zálohe Daniel Kostra

Plukovník v zálohe Daniel Kostra pôsobil v mierovej misii UNPROFOR na území bývalej Juhoslávie v rokoch 1993 – 1995 vo funkciách náčelníka štábu ženijného práporu a jeho veliteľ. Vlni odišiel do zálohy. V súčasnosti pracuje ako vedúci Oddelenia vojnových veteránov Služobného úradu ministerstva obrany.

1. Myslím si, že som sa zlepšil v riadiacej práci, stal som sa úplne samostatným, získal som skúsenosti v práci v medzinárodnom kolektíve, preto vzniknuté problémy sa snažím posudzovať s nadhľadom. Aj vďaka riešeniu stoviek nečakaných a komplikovaných udalostí v misii si viem rýchlo stanoviť priority.

2. Skúsenosti príslušníkov, ktorí pôsobili v mierových misiách, podľa mňa sa v Ozbrojených silách SR doteraz nevyu-

žívali dostatočne. Platí to u radových príslušníkov aj u dôstojníkov, ktorí pracovali v medzinárodných štáboch alebo vo velení našich jednotiek pôsobiach v zahraničí. O tomto fakte svedčí skutočnosť, že bývalí veliteľia našich jednotiek v zahraničí, ale aj ostatní príslušníci po návrate z misie si museli sami hľadať miesta a viacerí z nich odišli do zálohy z dôvodu nezájmu armády o ich ďalšie služby. Zaujímavý ale na tom

je fakt, že sa uplatnili ako odborníci v iných rezortoch – napríklad na ministerstve vnútra, v železničnej polícii atď.

Kapitánka Stella Hrabcová

Kapitánka Stella Hrabcová bola v období apríl 2003 – máj 2004 v misii KFOR v Prištine, v súčasnosti pôsobí ako starší dôstojník Oddelenia personálnej bezpečnosti Bezpečnostného úradu MO SR.

1. Pracovala som v rámci misie KFOR v medzinárodnej brigáde Stred v Prištine, v hlavnom meste provincie Kosovo. Niektoré štábné funkcie v misiách zahŕňajú aj oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami NATO, preto príslušníci OS SR pre výkon tejto funkcie potrebujú certifikáty o bezpečnostných previerkach NATO. Medzi moje súčasné pracovné povinnosti patrí okrem iného aj spracovávanie žiadostí pre vydávanie týchto certifikátov. Z vlastnej skúsenosti viem, že výkon mojej funkcie bol sťažený práve z dôvodu neskoršieho vydania tohto certifikátu. Snažím sa preto ľuďom pomôcť hlavne v zabezpečení všetkých náležitostí, ktoré z nášho úradu potrebujú pre plnohodnotný výkon funkcií v mierových misiách.

Účasť v misii zdokonalila moju angličtinu, profesionálne vystupovanie a rozšírila rozhľad v oblasti spolupráce s medzinárodnými organizáciami OSCE, OBSE a IOM, s ktorými som ako inšpektor spolupracovala.

2. Poznám niekoľko prípadov, ktorí sa vďaka skúsenostiam z misií dostali do funkcií, kde môžu v plnej miere využiť získané skúsenosti. Takých ale nie je veľa. Nemám prehľad o zaradovaní príslušníkov OS SR po návrate z mierových misií, no myslím si, že ich umiestňovanie je kvalitnejšie než v minulosti. To, či sa ich skúsenosti využívajú, závisí vo veľkej miere aj od funkcie, ktorú profesionálny vojak zastával vonku, a či na podobnej pôsobí aj po návrate. Výborne sa dajú z pôsobenia v zahraničnej misii uplatniť napríklad jazykové skúsenosti.

Podplukovník Miroslav Šoter

Podplukovník Miroslav Šoter - dôstojník pre vojenské informácie spojeného operačného centra veliteľstva misie UNAMSIL v Sierra Leone a zástupca vedúceho pozorovateľskej skupiny, v súčasnosti vedúci starší dôstojník - špecialista Oddelenia plánovania operácií a koordinácie nasadzovania ŠBOV GŠ OS SR.

1. Vzhľadom na to, že náplňou súčasnej funkcie je aj plánovanie mierových operácií a misií moja niekdajšia účasť v misii mi dáva potrebný prehľad v práci. Preto môžem jednoznačne povedať, že získané skúsenosti v mierovej misii sú pre mňa maximálne užitočné.

2. Skúsenosti bývalých príslušníkov mierových misií sa využívajú v takej miere, v akej to súčasná situácia spojená so znižovaním počtov ozbrojených síl SR dovoľí. V každom prípade sa velenie OS SR snaží, aby každý našiel primerané uplatnenie.

Plukovník Štefan Faix

Plukovník Štefan Faix pracoval od marca do septembra 2002 v mierovej misii UNFICYP na Cypre vo funkcii veliteľa Sektoru 4, v súčasnosti pôsobí ako náčelník Odboru pre plánovanie a riadenie operácií veliteľstva Pozemných síl OS SR, Trenčín

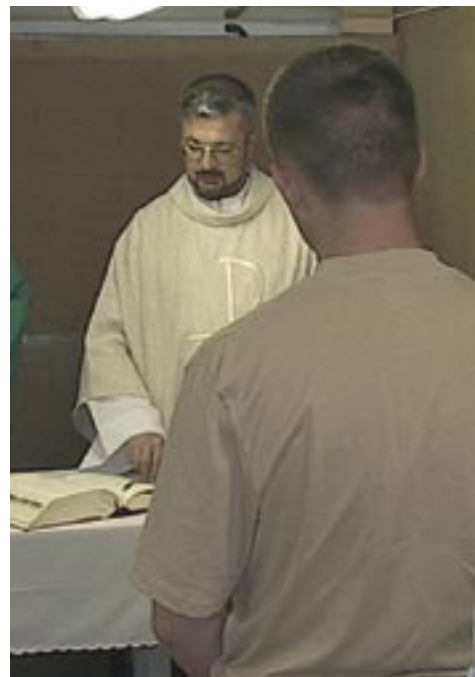
1. Na Cypre bol som zároveň aj veliteľom Slovensko – Maďarského práporu, ktorý mal za úlohu v súlade s mandátom OSN pre misiu UNFICYP monitorovať činnosť v nárazníkovom pásme a riešiť všetky vznikajúce problémy a otázky. Veliteľské funkcie mi dali veľa i pre ďalšie profesionálne pôsobenie v Ozbroyených silách SR. V prvom rade som sa zdokonalil v práci v multinárodnom prostredí a nemyslím teraz len na špecifiká Slovensko – Maďarského práporu. Veď v spomínanej mierovej misii pracujú zástupcovia veľa národov. Od príslušníkov britskej až po argentínsku armádu. Na samotnom ostrove žijú dva národy: Gréci a Turci, ktorých dosť rozdeľuje história, náboženstvo, jazyk i kultúrne tradície. Zdokonalil som sa v práci podľa štandardov NATO. Veď operačné postupy v misii vychádzajú zo štandardov aliancie, alebo sú veľmi podobné. Ako veliteľ som sa viac naučil rozumieť ľuďom, čo využívam dodnes. Naučil som sa tiež, ako prežiť bez poškodenia zdravia dlhodobý pobyt v horúcich klimatických podmienkach. To využijem po od-

chode do výsluhového dôchodku v príprave na Rely Paríž – Dakar.

2. Nemám pochopiteľne prehľad za celé ozbrojené sily, ale viem o prípadoch, kedy veľmi schopní vojaci po návrate z mierovej misie nenašli vhodné miesto a odišli do zálohy. Či sa v tomto situácia zlepšila alebo zhoršila, to posúdiť neviem. Poznám však celý rad dôstojníkov i poddôstojníkov, ktorí po návrate z mierovej misie boli veľmi užitočnými pomocníkmi svojich veliteľov. A to nielen v procese prípravy ďalších rotácií pre mierové misie, ale aj pri zavádzaní moderných foriem a metód výcviku a prípravy vojsk podľa štandardov NATO do každodenného života vojenských útvarov a jednotiek, v ktorých pôsobia. Za všetkých by som chcel menovať aspoň kapitána Rastislava Rašlu z martinského práporu okamžitej reakcie, plukovníka Ondřeja Novosada, náčelníka Centra riadenia operácií, podplukovníka Karola Navrátila, veliteľa michalovského ženijného práporu. Z poddôstojníkov by som chcel menovať aspoň

štábného nadrotmajstra Rastislava Macejka, v súčasnosti veliaceho poddôstojníka OS SR. Existuje však aj opačný extrém. Sú vojaci, ktorí majú prezývku „misiónári“. Šikovní a schopní odborníci, ktorí však doma, po návrate z misie vyvíjajú len úsilie, aby sa znova dostali do ďalšej misie. Pre ozbrojené sily nie sú – okrem doby strávenej v zahraničí – veľkým prínosom. Pobyt doma, medzi dvoma misiami, využívajú len na oddych a osobnú prípravu do ďalšej misie.

Podplukovník Stanislav Lipka

Podplukovník Stanislav Lipka pôsobil v období júl 2001 – júl 2002 ako vojenský duchovný v misii UNMEE v Eritrei, v súčasnosti náčelník vojenského dekanátu Veliteľstva Síl výcviku a podpory Trenčín:

ďaleko vzdialených sektoroch. Do západného sektoru som to mal 350 kilometrov a do východného dve hodiny letu. Jednotlivé sektory boli vo veľmi rozdielnych klimatických pásmach. Od nadmorskej výšky prevyšujúcej vrcholky našich Vysokých Tatier až po úroveň Červeného mora. Vzdialenosti a pracovné zadelenie vojakov ma nútili k tomu, aby som svoju činnosť medzi nimi plánoval s potrebným časovým predstihom a zároveň ma to viedlo aj k operatívosti a prispôsobeniu sa konkrétnym podmienkam... Potrebné skúsenosti som vlastne získaval z pochodu, pretože som v spomínanej funkcii pôsobil v silách UNMEE sám. Až v druhom polroku mojej misie prišiel do síl UNMEE írsky vojenský kontingent spolu s duchovným. S ním som si potom niekoľkokrát vymenil skúsenosti z práce medzi vojakmi.

2. Keď sa pozriem do svojej vitríny, tak v nej nájdem mnoho pozdravov z misii. Sú od chlapcov, s ktorými bol som v Afrike. Niektorí mi stále posielajú dokonca SMS a maily. Pri čítaní vojenského časopisu Obrana, sledovaní správ v televízii, či na internete, často natrafím na známu tvár. Takže títo ľudia sa presadzujú. Poznám prípad, keď podpraporčík, ktorý úspešne pôsobil na veliteľstve mnohonárodnej misie UNMEE v Asmare a bol často dávany velením misie za vzor, musel odísť do civilu. Hoci v ozbrojených silách chcel zostať a mal na to podľa mňa – na rozdiel od mnohých iných – všetky predpoklady. Vrátil by sa aj teraz. Nevyužiť ľudí s jazykovými znalosťami a bohatými praktickými skúsenosťami by bola škoda.

(r)

Až šesťnásobne viac záujemcov

Podľa náčelníka oddelenia personálnej práce a podporných služieb majora Pavla Maleca aj takýmto konštatovaním by sa dal charakterizovať súčasný záujem o voľné miesta profesionálnych vojakov na leteckej základni Sliač. Napriek tomu majú tu určitý problém s obsadením niektorých špecializovaných miest, ktoré si vyžadujú stredoškolské vzdelanie elektrotechnického či strojárkeho zamerania. Hľadani sú najmä vodiči - strojnici elektrocentrál.

Z baníka vodič autobusu

Slobodník Ľubomír Malý sa pôvodne v štvorročnom maturitnom odbore vyučil v Handlovej za baníka. Viac ako podzemie ho lákali motory. Preto po

vojenčine, ktorú absolvoval ešte vo federálnej armáde v západných Čechách, nastúpil do jednej firmy ako profesionálny vodič. Za volantom nákladného auta, autobusu a neskôr kamiónu prebrázdil 34-ročný Ľubomír celú strednú Európu.

Pri jednej z týchto jazd začal pred rokom v Rádiu Express, že ozbrojené sily hľadajú profesionálnych vodičov. Prihlásil sa a od prvého januára je profesionálnym vojakom a vodičom autobusu na leteckej základni Sliač. Zatiaľ si prácu pochvaluje. Spokojná je aj manželka a päťročná dcéra, ktoré na otca čakajú v neďalekom Žiari nad Hronom.

Na leteckej základni Sliač majú v súčasnosti viac ako 85-percentnú úroveň profesionalizácie. Jednotlivé letky sú plne profesionálne už dlhšiu dobu. Vojaci povinnej služby sa využívajú len na strážnu službu a niektoré podporné činnosti.

Janine kurzy

O službu vo vojenskej rovnosťate sa interesuje veľa žien. S ich prácou vládne spokojnosť. Na niektorých pozíciách sa dokonca osvedčili viac ako muži. Toto konštatovanie platí aj o rodáčke

z Detvy rotnej Jane Luptáckovej (na fotografii v rozhovore s majorom Pavlom Malecom), ktorá pracuje ako mladšia pomocníčka na oddelení personálnej práce a podporných služieb. Po absolvovaní gymnázia pracovala na zvolenskej Okresnej vojenskej správe ako občiansky zamestnanec.

V októbri 2002 sa stala profesionálnou vojačkou na leteckej základni Sliač. Odvtedy už stihla úspešne ukončiť v poddôstojníckej akadémii v Mokradi kurz E-5 na čatára a v Martine na jar minulého roku aj kurz E-6 na rotného. Ešte aj dnes spomína na zaujímavé zamestnania v poľných podmienkach. Najmä na prepad bunkra a rôzne druhy maskovania. „Bolo to síce náročné z fyzickej i psychickej stránky, ale v súčasnosti už tak trochu premýšľam aj nad E-7. Keď chce človek niečo v ozbrojených silách dosiahnuť, musí mať čo najlepšie odborné predpoklady,“ hovorí sympatická 30-ročná blondínka, ktorá pôvodne pracovala na operačnom oddelení. Viac ju zaujíma práca s ľuďmi, preto sa na dnešnom pôsobisku cíti lepšie.

Anna a 44 chlapcov

Rodáčka zo Sihly v okrese Brezno 21-ročná čatárka Anna Ridzoňová snívava o vojenskej uniforme ešte na základnej škole. V Brezne ukončila hotelovú akadémiu a prihlásila sa do ozbrojených síl. Absolvovala psychotesty v Košiciach i vyšetrovanie v ružomerskej Vojenskej nemocnici.

„Papiere stále neprichádzali, preto som urobila prijímacie pohovory na Pedagogickú fakultu v Banskej Bystrici a ukončila tam prvý ročník. V júli uplynulého roku som nastúpila do Martina na základný výcvik. Prvého októbra som sa stala profesionálnou vojačkou a hneď som sa vrátila do Martina. Tentoraz do poddôstojníckej akadémie. Tam som ukončila kurz E-5. Všetci ma strašili pred týmto kurzom, preto som tam išla s malou dušičkou. Nakoniec to bolo v pohode. Učili sme sa tam učiť. Využila som vedomosti z pedagogickej fakulty. Vôbec neľutujem, že som ukončila štúdium. Učiteľovanie v našich zemepisných šírkach nemá zatiaľ nejakú veľkú perspektívu – nie je docenené finančne, ani spoločensky. Učiteľ musí mať dosť rokov praxe, aby zarobil to, čo profesionálny poddôstojník,“ konštatuje Anna.

V súčasnosti pracuje ako mladší poddôstojník technickej letky. Je vlastne jedinou ženou medzi 44 chlapmi. Už dnes premýšľa o svojom ďalšom odbornom raste. Chcela by sa dostať na E-6. Uniforma ju viac zblížila aj s otcom. Keď mu oznámila, že strieľala

a absolvovala výcvik v poli, začal ju prirodzenejšie akceptovať a pospomínal si na svoje vojenské zážitky. „Dnes má vlastne dve dcéry v uniforme. Sestra má zelenú, je lesníčka a ja modrú,“ šibalsky sa usmiala čatárka Ridzoňová. Hneď aj dodala, že na letisku jej veľmi vhod prišli vedomosti z ruštiny, z ktorej maturovala, lebo prakticky celá dokumentácia a označenia na leteckej technike sú v azbuke.

Jozef ŽIAK, Vladislav VAVRINEC
Foto: Peter DOVINA

krátko

Úrad nemeckých pozemných síl pre informačné technológie povertil v decembri 2004 firmu Defence and Communications Systems (obchodná jednotka spoločnosti EADS) vypracovaním štúdie, ktorá identifikuje a posúdi nové komunikačné a informačné technológie pre aplikácie podporujúce vojenské veliteľské činnosti v rámci plánovaného rozmiestnenia sieťového operačného systému (NetOpFü).

Riadiace centrum ruských kozmických síl uskutočnilo 9. januára 2005 plánovaný zostup optickej prieskumnej družice triedy Kobalt vedenej pod šifrou Kozmos – 2410. Družica, ktorú vyniesla na obežnú dráhu nosná raketa 11A511U Sojuz-U z kozmodrómu Pleseck, lietala na obežnej dráhe 107 dní. Po skončení jej misie zostalo ruské kozmické zoskupenie bez fotoprieskumných družíc.

Švédka firma Saab Bofors Dynamics oznámila 15. decembra 2004 získanie kontraktu na dodanie protiletadlového systému RBS 70 s raketovými riadenými strelami Bolide. Hodnota kontraktu sa odhaduje na 204 miliónov švédskych korún. Česká republika bude osemnástou krajinou, ktorá kúpi tento systém. Dodávky sa zrealizujú v rokoch 2005, 2006 a 2007.

Nórska obranná logistická organizácia FLO podpísala s firmou Kongsberg Defence & Aerospace kontrakt na prípravu a začatie sériovej výroby novej protiletadlovej útočnej raketovej riadenej strely NSM. Kontrakt s trvaním dva roky má hodnotu 200 miliónov nórskeho korún. Nové rakety budú jedným z hlavných zbraňových systémov na palube nových nórskeho fregát triedy Fridtjof Nansen.

Fínsky výrobca obrnenej techniky Patria získal od velenia fínskych obranných síl objednávku na dodanie 62 obrnených kolosových transportérov XA-360 AMV 8x8. Celková hodnota kontraktu sa odhaduje na 96 miliónov eur. Dodávky vozidiel tohto kontraktu sa uskutočnia v období rokov 2006 – 2007.

Americká spoločnosť ITT Industries získala od velenia rumunských vzdušných síl kontrakt na dodanie dvoch prepravitel'ných radarových systémov na kontrolu leteckej prevádzky. Radary dodá zákazníkovi na konci roku 2005 radarová skupina Gilfillan, ktorá je časťou spoločnosti ITT Industries.

Do Švédska pricestovalo 21. januára 2005 prvých päť pilotov maďarských vzdušných síl, ktorí sa preškolia na nadzvukové bojové lietadlá JAS-39 Gripen. Táto päťica zostane na základni krídla F7 švédskych vzdušných síl v Satenas celý rok a po návratе do Maďarska budú pracovať ako inštruktori pre JAS-39 Gripen v maďarských vzdušných silách.

Francúzsko objednalo Caesar

Francúzska agentúra pre obranné zaobstarávanie objednala v polovici decembra minulého roku vo firme Giat Industries výrobu a dodanie 72 samohybných delostreleckých systémov Caesar, ktorými vyzbrojí 8 delostreleckých batérií francúzskych pozemných síl. Systém Caesar je inovatívna zbraň kalibru 155 mm s hlavnou dĺžkou 52 kalibrov, ktorá je umiestnená na nákladnom automobile 6x6 s opancierovanou kabinou spolu so streleckým riadiacim systémom, obsluhou systému a municiou. Systém má vysokú autonómiu a schopnosť reakcie a vďaka svojim malým rozmerom a nízkej hmotnosti je prepravovateľný letecky nákladnými strojmi radu C-130 Hercules. Kontrakt v hodnote 300 miliónov eur zahŕňa okrem 72 delostreleckých systémov logistické služby na obdobie piatich rokov, zdokonaľovanie systémov v službe a taktiež muníciu.

Prvé tigre v Austrálii

Velenie austrálskych pozemných síl prevzalo 15. decembra 2004 počas slávnosti v centre letectva pozemných síl v Oakey v štáte Queensland prvé dva bojové a prieskumné vrtuľníky Tiger ARH (Armed Reconnaissance Helicopter) z celkovo 22 objednaných strojov tohto typu. Prvé štyri bojové a prieskumné vrtuľníky Tiger ARH vyrobila vo firme Eurocopter vo Francúzsku. Francúzska spoločnosť Thales zostaví dodatočne aj simulátor letovej posádky vrtuľníka ARH. Zostávajúci 18 strojov ARH skompletizujú vo výrobnom závode spoločnosti Australian Aerospace v Brisbane.

Ručný granátomet

Typ 2004

Čínska korporácia Norinco (China North Industries Corp.) začala od konca roku 2004 ponúkať na medzinárodných trhoch obranných technológií nový raketový granátomet pomenovaný Typ 2004. Odpalovacia rúra granátometu sa skladá z dvoch polovic, ktoré sa spájajú až pred strelbou. Toto riešenie umožňuje skrátiť dĺžku zbrane v prepravnom stave. Dĺžka raketového granátometu Typ 2004 pri preprave je len 655 mm a dĺžka pri strelbe (bez rakety s nadkalibrovou bojovou časťou) je 910 mm. Hmotnosť zbrane bez optického zameriavača je 5,8 kg. Kaliber odpalovacej rúry je bez zmeny 40 mm, takže pre zbraň sa používajú všetky typy munície určené pre starší typ granátometu Typ 69-1 (lokálny variant sovietskej konštrukcie RPG-7). Maximálny dostrel reaktívneho granátometu Typ 2004 je 500 m.

Maďarsko kúpi AMRAAM

Vedúci akvizíčného úradu maďarského ministerstva obrany Ferenc Bese podpísal v decembri minulého roku súhlasný list LoA (Letter of Acceptance) s dodaním 40 leteckých protiletadlových raketových riadených striel AIM-120C-5 a príslušného vybavenia v hodnote 25 389 904 amerických dolárov. Riadené strely dodá ich výrobca, americká spoločnosť Raytheon, v období 2006 – 2007. Tieto zbrane poslúžia na vyzbrojenie nadzvukových bojových lietadiel JAS-39C/D maďarských vzdušných síl, ktoré plánuje náš južný sused zaradiť do pohotovostnej služby QRA (Quick Reaction Alert) od januára 2009.

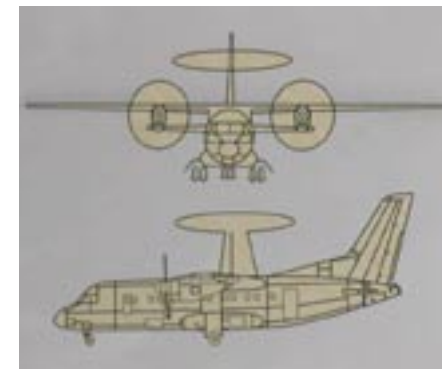
Bulharsko zmodernizuje vrtuľníky

Bulharské ministerstvo obrany vybralo pre program modernizácie vrtuľníkov tím vedený izraelskou spoločnosťou Elbit Systems a americkým koncernom Lockheed Martin. Program zahŕňa vylepšenie 12 bojových vrtuľníkov Mi-24 a 6 viacúčelových transportných vrtuľníkov Mi-17 (exportný variant stroja Mi-8MT) na úroveň vyhovujúcu štandardom NATO. Hlavný partner pre projekt je firma Elbit Systems. Predpokladá sa, že základom modernizácie bude aparatura a technológie tejto izraelskej firmy. Podmienkou projektu je dokončenie rokovaní a podpísanie kontraktu s bulharskou vládou.

Iránske lietadlo včasnej výstrahy

Iránsky výrobca lietadiel HESA plánuje niekoľko vojenských variantov licenčne stavaného lietadla IR.AN 140. Jeden z najrozsiahlších projektov vojenského využitia je stroj pre rádiolokačný prehľad a navádzanie označený IR.AN 140 RPG (Radar Patrol & Guidance).

Schematická kresba v perspektíve iránskeho výrobcu ukazuje lietadlo s diskovým puzdrom anténys priemerom asi 6,5 m, umiestneným na pylóne tesne za centropánom lietadla. Úlohou lietadla IR.AN 140 RPG bude zachytenie a sledovanie vzdušných cieľov, spracovanie tejto informácie a jej prenos na pozemné veliteľské a riadiace pozície a navádzanie vlastných stíhačích lietadiel na vzdušné ciele.

Text a foto: MIROSLAV GYÚRÖSI

krátko

Belgické kráľovstvo si objednalo od nemeckej firmy Krauss-Maffei Wegmann celkovo 220 opancierovaných vozidiel Dingo-2 v rozličných variantoch. Kontrakt má hodnotu 170 miliónov eur a zahŕňa aj opciu na ďalších 132 vozidiel Dingo-2. Prvé vozidlá získajú Belgicko v tomto roku a dodávky sériovej výroby sú naplánované na obdobie rokov 2006 až 2011.

Švajčiarsky výrobca lietadiel Pilatus Aircraft Ltd. získal od Švajčiarskeho federálneho úradu pre civilné letectvo na konci roku 2004 typový certifikát pre svoje najnovšie vojenské turbopropové cvičné lietadlo PC-21. Staršie typy cvičných lietadiel firmy Pilatus používa tridsať vojenských letectiev na celom svete.

Predstavitelia francúzskej agentúry pre obranné zaobstarávanie DGA a spoločnosti EADS Space Transportation podpísali kontrakt na výrobu námorných strategických balistických raketových riadených striel M51. Tento pevný kontrakt znie na sériovú výrobu zbraňového systému M51 počas nasledujúcich 10 rokov. Francúzsko vyzbrojí raketami M51 od roku 2010 nové strategické ponorky. Nové jadrové bojové časti budú zaradené do výzbroje od roku 2015.

Európsky výrobca vrtuľníkov Eurocopter oficiálne odovzdal 22. decembra 2004 v Marignane vo Francúzsku prvý špeciálne upravený sériový vrtuľník EC 225 predstaviteľom ministerskej skupiny vzdušných služieb Alžírkej republiky. Dvojmotorový vrtuľník strednej hmotnostnej kategórie upravený na prepravu VIP cestujúcich je variantom vrtuľníkov konštrukčného radu Super Puma / Cougar.

Predstavitelia nemeckého federálneho úradu pre vojenské technológie a zaobstarávanie BWB a nemeckej spoločnosti Diehl BGT Defence & Co. KG podpísali 20. decembra 2004 kontrakt na sériovú výrobu leteckých rakiet IRIS-T. Predstavitelia BWB podpísali kontrakt v mene šiestich európskych krajín, ktoré sa zúčastňujú tohto programu. Kontrakt má hodnotu asi 1 miliardu eur a dodávku vyše 4 000 rakiet ukončia v roku 2011.

Švédka firma Ericsson Microwave Systems AB oznámila v druhej polovici decembra 2004 získanie objednávky z Českej republiky na dodanie troch radarových systémov ARTHUR. Kontrakt zahŕňa aj učebňu a logistickú podporu. Doplerovský radarový systém ARTHUR, ktorý pracuje v pásme C, slúži na lokalizovanie postavení zbraňových systémov protivníka.

Americké vzdušné sily oznámili, že piloti lietadiel F-15E zo stavu 494. stíhacieho krídla sídliacom na základni Lakenheath vo Veľkej Británii, vyskúšali v podvese pod svojimi strojmi nové navádzacie kontajnery Sniper ATP. Počas skúšobných letov mal stroj F-15E po prvý raz podvesenú bombu GBU-38 JDAM kalibru 227 kg, ktorá je optimalizovaná pre presné bombardovanie na mestskom bojisku.

„Divoké mačky“ nad vodami

O tom, že stroje Grumman sú vo svete vojenských lietadiel pojmom, niet pochýb. Dlhý vývojový rad ich palubných stíhačiek sa začína ešte archaickými dvojplošníkmi F2F a F3F a siaha až k chýrnym F-14 Tomcat (Kocúr), ktoré dodnes vzlietajú z palúb amerických lietadlových lodí.

Čestné miesto v tejto grummanovskej galérii majú dve „mačky“ – stíhačky F4F Wildcat a F6F Hellcat, čiže divoká a pekelná. Pekelnú sme predstavili v Obrane č. 11/2004, divokú priblížime dnes.

Na palubách lietadlových lodí

V predvečer 2. svetovej vojny nebola stíhacia výzbroj amerického vojnového námorníctva na príliš vysokej úrovni. Lietadlové lode (napr. Lexington, Ranger, Yorktown či Wasp) niesli väčšinou spomínané dvojplošníky Grumman F2F a F3F, ktoré mali byť postupne nahradené stíhacím celokovovým jednoplošníkom Brewster F2A Buffalo (Býk). Ani ten však nemal potrebné kvality, a tak na lietadlový nosič Saratoga v roku 1939 dodali iba 10 kusov verzie F2A-1 a z verzií A2A-2 a A2A-3 vyrobili ešte 43, resp. 108 lietadiel.

Súbežne s Buffalom však americké námorníctvo plánovalo zaviesť aj modernejší palubný stroj XF4F-1, ktorý však na počudovanie mal byť dvojplošníkom. Túto objednávku našťastie včas zmenili na celokovový jednoplošník XF4F-2, z ktorého dvoch prototypov označených ako XF4F-3 napokon

vznikla už sériovo vyrábaná stíhačka Grumman F4F Wildcat.

Základné parametre a výkony

Grummanovský Wildcat F4F bol palubným a pobrežným jednomiestnym stíhacím strednoplošníkom, ktorý mohol operovať z lietadlových lodí i pozemných letísk.

Vo verzii F4F-3 mal rozpätie 11,58 m, dĺžku 8,76 m, maximálnu vzletovú hmotnosť 2 665 kg a hviezdicový motor Pratt & Whitney R-1830-36 Twin-Wasp s výkonom 895 kW mu dával maximálnu rýchlosť 523 km/h. V krídlach niesol štyri guľomety Browning kalibru 12,7 mm.

Nasledujúca verzia F4F-4 s rozpätím 11,60 m a dĺžkou 8,50 m mala maximálnu vzletovú hmotnosť 3 607 kg (podľa niektorých prameňov až 3 978 kg), čo spôsobilo, že hoci jej motor Pratt & Whitney R-1836 Cyclone disponoval výkonom 895 kW, max. rýchlosť klesla na 512 km/h. Kompenzáciou bola mohutnejšia hlavňová výzbroj, pozostávajúca zo šiestich „palcových“ guľometov s 240 nábojmi

Krídla palubných Wildcatov sa dali skladať pozdĺž trupu kvôli úspore miesta na lietadlových lodiach. Na fotografii je jeden z britských F4F, ktorým prechodne hovorili Martlet. Foto: archiv

na každú zbraň a možnosť niesť i dve 45 kg bomby.

Proti Zerám v Pacifiku

„Divoké mačky“ boli na začiatku druhej svetovej vojny v Tichomorí jedinými americkými stíhačkami, ktoré mohli ako-tak konkurovať vynikajúcim japonským strojom Mitsubishi A6M Zero (Obrana č. 5/2004). Slávna japonská „Nula“ s maximálnou vzletovou hmotnosťou 2 952 kg bola síce obratnejšia a rýchlejšia (až 570 km/h) a jej najsilnejšia verzia A6M5 niesla i lepšiu výzbroj (dva 13 mm guľomety a dva 20 mm kanóny), ale na pohľad neohrabaný a zavalitý Wildcat mal tiež dobré manévrovacie schopnosti a v rukách skúseného pilota nebol ľahkým súperom.

Spolahlivé Wildcaty v prvých etapách vojny hrdinsky čelili japonskému náporu v takých rozhodujúcich stretnutiach, ako boli napríklad bitky lietadlových lodí v Korálovom mori (máj 1942) či

Tento Grumman F4F-4 operoval v roku 1942 z letiska Henderson Field na ostrove Guadalcanal. Kresba: Rudolf TOMŠA

Najstarší vojak na svete

Keď roku 1825 prišiel podľa zaužívaného zvyku v c. k. armáde rad na 8. husársky pluk, aby vykonával strážnu službu na cisárskom dvore, významný publicista a etnograf žijúci vo Viedni Ján Čaplovič (1780 – 1847) uverejnil v nemeckojazyčnom týždenníku Iris článok s názvom Ladislav Škultéty – najstarší vojak. Vzápätí aj rad ďalších viedenských periodík nešetril slovami chvály a obdivu na adresu husára, ktorý sa stal raritou a heroickým vzorom vojenskej služby v celosvetovom meradle.

Ladislav Škultéty – Gabriš sa narodil 27. júna 1738 v Mojtíne. Jeho otec, Juraj Gabriš slúžil v husárskom pluku baróna Jána Gilániho (OBRANA č. 16/2004). Po matkinej smrti roku 1750 sa k tomuto pluku dostal aj 12-ročný Ladislav. Treba poznamenať, že takáto prax nebola vtedy ničím nezvyčajným. Tak ako Ladislav slúžil najmä u husárov viacerou tzv. detí či synov pluku. Nosili uniformu a plnili si povinnosti ako ostatní dospelí vojaci. Po Gilániho smrti sa majiteľom pluku roku 1753 stal Andrej Hadik (OBRANA č. 17/2004).

V bojovom virvare

V radoch Hadikovho pluku sa Škultéty do bojového virvaru tzv. sedemročnej vojny (1756 – 1763). Pod osobným velením neskoršieho maršala sa aj vtedy 19-ročný Ladislav vyznamenal v bitke pri Kolíne (17. 6. 1757) a vzápätí pri najúspešnejšej akcii habsburskej armády – dobytí Berlína v októbri 1757. V oboch bitkách bol Škultéty zranený, čo však neohrozilo jeho účasť na všetkých bojových akciách pluku.

V rámci reorganizácie roku 1768 bol Hadikov pluk zrušený a švadronu, v ktorej Škultéty slúžil, prevelili do druhého najstaršieho (neskôr 8.) husárskeho pluku habsburskej armády. V tomto pluku, ktorý neskôr vlastnili viacerí majitelia, Škultéty slúžil až do konca života. Po rebríčku hodností postupoval zdanlivo pomaly. Až po 25-ročnej službe (roku 1775) sa stal vicekaprálom (čiže poddesiatnikom), roku 1778 – za vojny o bavorské dedičstvo – ho povýšili na riadneho desiatnika. Ako vyplýva z muštrácie (vojenskej prehliadky), uskutočnenej roku 1780, desiatnik Škultéty mal výšku „5 stôp, 4 palce a 7 čiarok“, čiže meral takmer 170 centimetrov a ako sa ďalej uvádza, bol „dobře stavaným husárom“.

Po dvojročnom plnom bojovom nasadení v poslednej protitureckej vojne (1787 – 1791) sa ocenenia dočkal aj viackrát zranený Ladislav Škultéty. Dňa 11. apríla 1790 ho povýšili na strážmajstra a zároveň vymenovali za zástavníka pluku. Vtedy sa však už pluk presúval z Balkánu do západnej Európy, kde akcelerovali závažné svetodejinné udalosti vyvolané francúzskou revolúciou.

Na dotvorenie predstavy o prvom vojnovom roku, no napokon aj o celom období napoleonských vojen možno uviesť, že Wurmserov husársky pluk, ktorého zástavnikom bol vtedy 54-ročný Ladislav Škultéty, mal začiatkom leta 1792 pred vstupom na bojisko 2 324 mužov a 2 268 koní. Pri súpise na konci roka mal pluk už len 1 298 mužov a 1 163 koní, takže za šesť mesiacov stratil takmer polovicu mužstva i koní. A pritom nebojoval v žiadnej väčšej bitke, ale len v menších šarvátkach. Pri tomto podiele a počte strát (v piatich koalíčných vojnách proti Francúzsku a jednej proti Rusku zahynulo viac než 350-tisíc vojakov z Uhorska) možno vlastne považovať za zázrak, že zástavník Škultéty vôbec prežil útrapy napoleonských vojen v rokoch 1792 – 1815. Vyslúžil si dve najvyššie vyznamenania pre mužstvo habsburskej armády: striebornú medailu za hrdinstvo a delový kríž, nazvaný podľa toho, že ho odlievali z ukoristených nepriateľských diel.

Svedectvo kaplána

Posledné roky života Škultéty strávil v Haličsku a Sedmohradsku. Z pamätí vtedajšieho plukovníka kaplána a neskôr farára v Diosegu (dnes Sládkovičovo) Michala Staročeka vyplýva, že Škultéty bol hlboko veriaci človek, každý mesiac sa pravidelne spovedal a pri tejto príležitosti nikdy neopomenul darovať zlatku alebo toliar svojmu spovedníkovi. Staroček ďalej zaznamenal, že roku 1814, keď mal Škultéty vyše 75 rokov a ovládal slovenčinu, maďarčinu, nemčinu a latinčinu, naučil sa aj po francúzsky.

Ladislav Škultéty, ktorý v sedle slúžil 81 rokov, zúčastnil sa na 22 ťaženiach a posledných 41 rokov bol zástavnikom 8. husárskeho pluku, zomrel 19. augusta 1831 v plukovníkom lazarete v obci Svätý Mikuláš (Sanicolau Mic), ktorá je dnes súčasťou mesta Arad v Rumunsku.

Litografia s podobizňou Ladislava Škultétyho, ktorú vydali roku 1825 vo Viedni a predávali za jednu zlatku.

Stretnutie s cisárom

Počas dvorskej a paláцovej služby 8. husárskeho pluku roku 1825 vo viedenskom Hofburgu si cisár František medzi nastúpenou čestnou strážou hneď všimol staručkého, vtedy 87-ročného zástavníka, ktorý dôstojne a bez pohnutia držal štandardu pluku. Keď sa dozvedel, že Ladislav Škultéty odsľúžil už 75 rokov, dal si ho predvolať do pracovne a povedal: „Milý Škultéty, akú odmenu si želaš za takú dlhú vojenskú službu? Po vyšim ťa na dôstojníka a umožním ti odísť do výsluhového dôchodku.“ Traduje sa, že Škultéty vtedy cisárovi odpovedal: „Vaša Výsosť, ďakujem za túto česť, no ak mi chce Výsosť prejaviť milosť, potom prosím, aby som bol ponechaný v tom, v čom som, aby som mohol zostať zástavnikom a ako zástavník, aby som aj zomrel.“ Škultétyho odpoveď zapôsobila na cisára, ktorý dodal: „Dobre, môj milý, nech je tak, ako chceš.“ Potom sa obrátil na veliteľa pluku Karola Luženského so slovami: „Pán plukovník, zabezpečte, aby tento muž zostal v stave pluku ako doživotný zástavník s tým, že bude oslobodený od akýchkoľvek služobných povinností, bude požívať výhody dôstojníka a bude mať ročný príplatok k zoldu vo výške 100 zlatiek.“ Keď sa o tejto skutočnosti dozvedel majiteľ pluku, generál jazdecka Michael Kienmayer, aj on priznal Škultétymu ďalších 100 zlatiek príplatku ročne.

PhDr. Vladimír SEGEŠ, PhD.

Vojenský historický ústav

Šéfka v červenom barete

V stredných školách žilinského kraja zostali spočiatku mnohí študenti trochu zarazení, keď do triedy vpochodovali dve vojačky. Navyše jedna z nich, šéfka regrutačného strediska, v červenom barete a s pútavým odznakom s krídelkami na saku. Ľady sa však čoskoro prelomili a najmä na kapitánku Danu Šintajovú sa začali hrnúť otázky. Študenti sa zaujímalí o možnosti, ktoré im ponúkajú ozbrojené sily.

Rodáčka zo Žiliny chcela pôvodne po maturite na Strednej poľnohospodárskej škole ísť za policajtku. Napokon sa rozhodla pre vojenskú uniformu. V roku 1990 ukončila v Brne ročný dôstojnícky kurz a ako podporučíčka nastúpila na Žilinskú Okresnú vojenskú správu. Po materskej dovolenke si napokon našla miesto vo vznikajúcom Žilinskom 5. pluku špeciálneho určenia. Vtedajší veliteľ plukovník Jozef Tuček ju však hneď upozornil, že ani funkcia náčelníka Personálneho oddelenia nie je oslobodená od zoskokov.

Zlomila strom a vyrazila elektrinu

Dana spoločne s ďalšími kolegami nastúpila po predchádzajúcej výsadkovej príprave na Hričovskom letisku do lietadla. „Určitá tréna bola. Človeku sa preženie hlavou všeličo. Treba prekonať pud sebazáchovy. Chlapi pozorovali mňa a kolegyňu, či sa nebudeme báť a či nás nebude musieť vysadzovať vyhodit. Nakoniec to dopadlo tak, že s nami problémy neboli. Na rozdiel od

niekoľkých mužov...“, spomína dnes už s úsmevom kapitánka Šintajová. Na onom prvom zoskoku v Tepličke nad Váhom, kde v súčasnosti vyrastajú továrne haly automobilky KIA, bol aj manžel, čo umocnilo celkový zážitok.

Dana má na svojom konte už 35 zoskokov a vlastnú tretiu triedu vojenského výsadkára. Skákala z lietadla L-410 Turbolet a z vrtulníkov Mi-17 a Mi-2. Doteraz jej utkveli v pamäti dva zoskoky. „Pri jednom sa mi podarilo zoskočiť na vrbu a následne ju zlomiť. Druhý dopadol ešte horšie. Náš vrtulník mal určité technické problémy, a tak nás začal vysadzovať o niečo skôr. Všetci okrem mňa pristáli na doskovej ploche v Tepličke nad Váhom. Ja som ju preletela, časť výstroja sa mi zachytila na elektrických drótoch a na desať minút som vyhodila elektrinu v celej obci“, spomína kapitánka.

V kontakte s ľuďmi

Pre úplnosť treba dodať, že okrem zoskokov absolvovala aj zlaňovanie a ďalšie súčasti špeciálneho výcviku. Dana pred tromi

rokmi diaľkovo ukončila vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši štúdium ekonomiky ozbrojených síl. Po vyše desiatich rokoch v útvere však pociťovala potrebu zmeny. Keď zistila, že vyhlásili konkurz na náčelníka regrutačného strediska, neváhala a prihlásila sa. Dnes, po roku práce túto zmenu nelutuje.

„Som v neustálom kontakte s mladými ľuďmi. Postupne si získavame kontakty na stredných školách, ktoré by mali byť v budúcnosti hlavným regrutačným zdrojom pre ozbrojené sily. Je to zaujímavá práca.

Všade sa stretávam aj s veľkým záujmom zo strany dievčat. Nie všetky ale celkom dobre chápu, že nároky na vojenského profesionála neustále rastú a že budú musieť pracovať tam, kde to budú ozbrojené sily potrebovať. Vysvetľujem im aj to, že je dosť zložitá zlatiť materské a vojenské povinnosti“, konštatuje matka 13-ročného syna, ktorý je na mami-nu uniformu patrične hrdý.

Smer Orava a Kysuce

Najväčší záujem o profesionálnu službu je v žilinskom kraji podľa kapitánky Šintajovej predovšetkým v tých mestách, kde je vojenská posádka. Teda v Martine, Žiline, Ružomberku a Liptovskom Mikuláši. Naopak slabý ohlas je v takých oblastiach, ako je Orava či Kysuce, hoci tam trpia vysokou mierou nezamestnanosti. „Nemajú nablízku vojenský útvar, ktorý by formoval ich vzťah. Preto sa chceme v najbližšom období viac zamerať vo svojom pôsobení predovšetkým na oba spomínané regióny“, hovorí kapitánka Dana Šintajová. Záujemcom o profesionálnu službu pripomína, aké je dôležité, aby sa usilovali ďalej vzdelávať a odborne rásť, ak chcú niečo v ozbrojených silách dosiahnuť. Sama im ide príkladom. V súčasnosti externe študuje v postdiplomovom štúdiu na Fakulte sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity.

Jozef ŽIAK

Foto: Peter DOVINA, archív

Personalistika a reklama

Činorodý človek, ktorý po takmer 30 rokoch vo vojenskej uniforme, vyšiel spoza kasárenskej brány a od roku 2003 sa pohybuje vo svete reklamy. Je výhradným vlastníkom licenčných práv na reklamné jedálne lístky pre Slovensko. Vydavateľ, major v zálohe Ing. Ján Harvan.

Rodák zo stredného Slovenska prežil detstvo pod Kráľovou Hoľou, v obci Pohorelská Maša a neskôr vo východoslovenskej metropole, v Košiciach. Svoju vojenskú kariéru začínal podobne, ako v tom čase, mnohí vojaci z povolania. V 15-rokoch sa stal študentom vojenského gymnázia v Banskej Bystrici. V štúdiu pokračoval na Vysokej vojenskej škole pozemného vojska vo Vyškove. Po promóciách v roku 1978 nastúpil na svoje prvé pracovisko, ako veliteľ čaty, k tankovému pluku v Rakovníku.

„V tom čase nebolo možné získať miesto na Slovensku. Takmer 98 % miest pre absolventov škôl bolo v Českej republike. Neostávalo nám teda nič iné, ako cestovať stovky kilometrov na návštevu k príbuzným, či známym a potom späť do práce. Počas jednej dovolenky som sa v Košiciach zoznámil so svojou manželkou Ľubicou. Mal som veľké šťastie. Začiatky nášho spoločného života neboli ľahké. Hneď po svadbe sme sa presťahovali do Rakovníka. Hneď po príchode som jej dal do ruky kľúče od bytu a na druhý deň ráno som odišiel na dvojmesačné cvičenie“, spomína Ján Harvan (na fotografii vľavo).

Stal sa zázrak

Po šiestich rokoch pôsobenia v Rakovníku, absolvoval trojročné postgraduálne štúdium VPA v Bratislave. „Stal sa zázrak, pretože ako jediný z ročníka som dostal možnosť pracovať na Slovensku, napriek tomu, že ma opäť čakalo voľné miesto v Čechách“, pokračuje v spomienkach. Nastúpil k delostreleckému pluku v Brezne, odkiaľ sa po štyroch rokoch

presunul na východ, do Michaloviec. Tu, v 63. motostreleckom pluku začínal vo funkcii veliteľa tankovej roty, neskôr prešiel k personálnemu manažmentu. Najskôr ako dôstojník, po čase sa stal náčelníkom skupiny personálneho manažmentu. „Ako personalista som sa v rámci rôznych reorganizácií útvaru, musel angažovať pri príprave nových štruktúr a tabuliek počtov útvaru, zvládnuť pohovory s príslušníkmi útvaru a vypracovať príslušnú agendu každému z nich. Takáto práca si vyžaduje veľa času i energie. Koncom roku 2000 bol jedným z tých, ktorí rušili mechanizovanú brigádu a vytvárali mechanizovaný prapor. So zmenou štruktúry útvaru sa rozhodol aj pre osobnú zmenu a prijal miesto náčelníka personálneho manažmentu v novovytváranom ženijnom prápore v Michalovciach. Nuž, na nedostatok práce sa v tom čase naozaj nemohol sťažovať. Len čo sa však toto hektické obdobie trochu ukludnilo, v ženijnom prápore začala profesionalizácia poddôstojníckych funkcií, takže na oddych sa nedalo ani len pomyslieť. Po roku plnom práce sa v decembri 2001 rozhodol odísť do zálohy ako prvý profesionálny vojak v ženijnom prápore. Už počas vojenskej kariéry pomáhal manželke v podnikaní, ktorá vlastnila agentúru ošetrovateľskej starostlivosti. Ani on sa však nevyhol počítačomému obdobiu hľadania a rozhodovania ako ďalej. „Viete, keď odchádzate po toľkých rokoch, nieje to jednoduché. Potrasú vám rukou, zamávajú na rozlúčku

a venujú sa ďalej svojim pracovným povinnostiam. Pred vami je však nový život s novými problémami, na ktoré ostávate takmer sám, skúseností a doterajších kolegov“ uzatvára túto životnú kapitolu Ján Harvan.

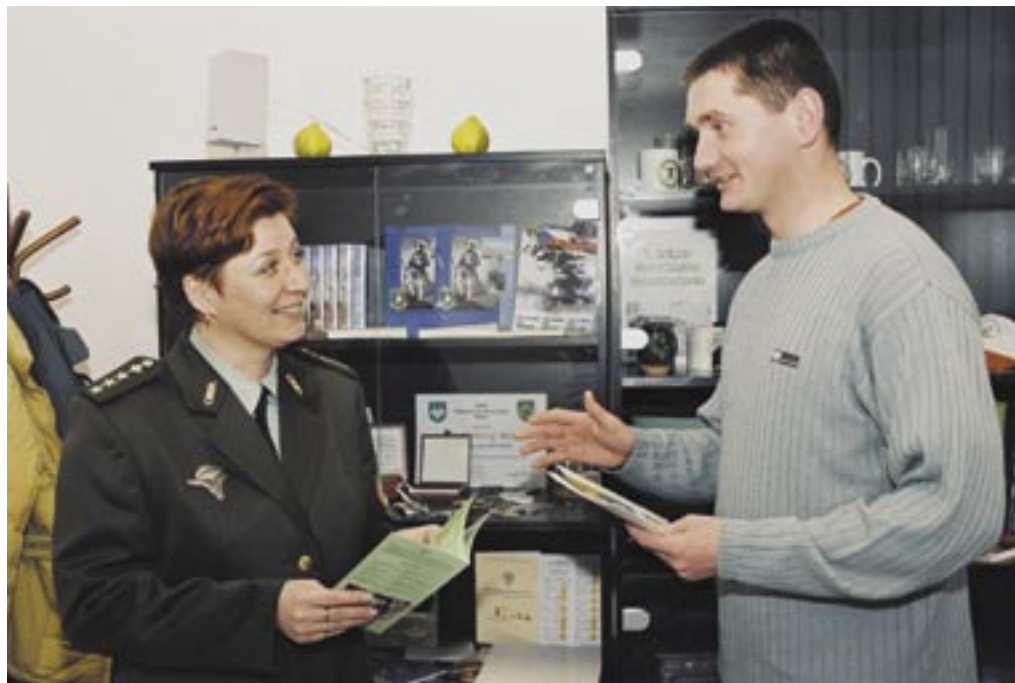
Život naruby

Počas prvého roka civilného života sa usiloval zamestnať. Myslel si, že jeden podnikateľ v rodine stačí. Avšak ako sám hovorí: „V mojom veku sa zamestnanie hľadalo veľmi ťažko. Veľa profesionálnych vojakov v zálohe nachádza uplatnenie v súkromnej bezpečnostnej službe, ale mňa táto práca vôbec nelákala. Ďalšie možnosti uplatnenia som videl v samospráve alebo v poisťovníctve. Zúčastnil som sa na viacerých konkurzoch v rôznych mestách Slovenska. Otvorene mi to síce nikde nepovedali, ale vo väčšine prípadov bol hlavným problémom môj vek.“ Nakoniec sa dostal do jednej maklérskej spoločnosti. V priebehu pol roka absolvoval kurz, z ktorého čerpal dodnes. Vďaka nemu pochopil kapitálový trh, psychológiu predaja, pravidiel komunikácie so zákazníkom i obchodným partnerom. Tu stretol aj svojho terajšieho licenčného partnera, od ktorého získal informácie o sprostredkovaní a vydávaní reklamných jedálnych lístkov. „Hneď na prvýkrát ma takáto práca oslovila. Vybavil som si živnostenský list, zaplatil vstupné licenčné poplatky a stal som sa vydavateľom a licenčným partnerom pre okresy Michalovce, Sobrance

a Trebišov“ rozpráva ďalej. Každodenným chlebíkom sa mu stali stretnutia s podnikateľmi a obchodníkmi, ktorým ponúkal priestor na prezentáciu svojej firmy v reklamnom jedálnom lístku.

Od novembra 2003 začal podnikateľ prvé kroky pre odkúpenie všetkých licenčných práv na reklamné jedálne lístky. Po roku snaženia sa v októbri 2004 stal výhradným poskytovateľom licencií na Slovensku a vydavateľom reklamných jedálnych lístkov. Dnes spolupracuje s licenčnými partnermi, ktorým poskytuje licenčné práva, zaškolenie, know how i pomocnú ruku pri ich začiatkoch. Nechýbajú mu ani plány do budúcnosti. Okrem pripravovanej internetovej stránky, sa zameriava na vyhľadávanie nových licenčných partnerov pre stredné a západné Slovensko. „Hlavným predpokladom pre túto prácu je veľká chuť pracovať. Niekedy to naozaj stačí. Z vlastných skúseností viem, že odloženie vojenskej uniformy, vám prevráti život naruby. Človek si musí zvyknúť na nové vzťahy a naučiť sa chrániť svoje obchodné záujmy. Ešte stále mám občas problém zvyknúť si na časovú disciplínu niektorých obchodných partnerov. Roky som bol zvyknutý fungovať podľa hodinových ručičiek, preto akosi podvedome očakávam presnosť aj od ostatných“ končí svoje rozprávanie Ing. J. Harvan.

npor. Beáta ZATROCHOVÁ

Medzníkový rok 2004

Za účasti hlavného veliteľa ozbrojených síl a prezidenta SR Ivana Gašparoviča, ministra obrany Juraja Lišku a náčelníka generálneho štábu genmjr. Ľubomíra Bulíka sa 25. januára na Ministerstve obrany konalo vyhodnotenie plnenia úloh Ozbrojených síl SR vo výcvikovom roku 2004. „Výcvikový rok 2004 bol mimoriadne významným medzníkom v ich krátkej histórii. Podiel na tom má predovšetkým úspešné završenie príprav a integrácia Slovenskej republiky do kolektívneho systému obrany Aliancie. Uplynulý rok bol však aj rokom zásadných organizačných zmien uskutočňovaných v rámci prebiehajúcej reformy, ktorá kladie na príslušníkov ozbrojených síl mimoriadne nároky,“ zdôraznil náčelník generálneho štábu.

V obrannom plánovaní sa vytvorili východiskové predpoklady pre reálne spracovanie programových zámerov a podmienky na modernizáciu ozbrojených síl SR do roku 2010, v personálnom manažmente pokračovala transformácia systému vzdelávania a výcviku jednotlivca, systému regrutácie a štruktúry vojenských hodností. Okrem eliminácie nepriaznivých dôsledkov prepúšťania a premiestňovania vojakov a zamestnancov, regrutácie vhodných mladých ľudí do profesionálnej služby bolo treba operatívne reagovať na zmeny v požiadavkách na finančné zdroje. Viani z rezortu prepustili vyše 1800 profesionálnych vojakov a viac ako 1500 zamestnancov.

Slovensko - poľské partnerstvo

„Veľmi si vážime prítomnosť slovenských ženistov, oceňujeme ich prípravu, profesionalizáciu a spôsob realizácie úloh,“ povedal 28. januára po rokovaníach s ministrom obrany Jurajom Liškom jeho poľský rezortný partner Jerzy Szmajdzinski, ktorý bol na Slovensku na dvojdnovej oficiálnej návšteve. Na tlačovej konferencii po spoločných rokovaníach ubezpečil, že zníženie počtu poľských vojakov v Iraku v rámci mnohonárodnej divízie, v ktorej sú vedúcim národom a v ktorej pôsobia aj Slováci, nebude mať negatívny vplyv na bezpečnosť zostávajúcich jednotiek. Okrem iného poznamenal, že poľskí vojaci inovujú spôsoby ochrany základní aj konvojov. Ministra J. Lišku ubezpe-

“Rok 2005 pokladám za mimoriadne dôležitý. Zvýšenú pozornosť musíme venovať predovšetkým plnému uplatneniu potenciálu, ktorý predstavuje profesionalizácia, vytváraniu profesionálneho prostredia vo vojenských jednotkách tak, aby profesionálni vojaci dokonale chápali spoločenské postavenie a úlohy, a tomu priradené podriaďovali svoje správanie a konanie tak

doma, ako i pri plnení úloh v zahraničných misiách. Rovnako dôležité bude presadenie zámerov, ktoré tvoria základ aktualizovaného Dlhodobého plánu rozvoja ministerstva obrany s výhľadom do roku 2015,“ akcentoval genmjr. Ľ. Bulík.

(r)

(pv)

Foto: Peter DOVINA

Náčelník GŠ v Žiline

Dňa 19. januára 2005 navštívil 5. pluk špeciálneho určenia náčelník generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálmajor Ľubomír Bulík. Konštatoval, že žilinskí výsadkári sú z profesionálnej stránky vynikajúco pripravení a ich materiálna vybavenosť zodpovedá požiadavkám Ozbrojených síl SR. „Spôsobilosť žilinského pluku dostatočne prezentovala pripravená ukážka. Hoci vždy je čo zlepšovať,“ aj z hľadiska materiálneho aj v komplexnom vybavenosti pluku,“ uviedol generál Bulík (na snímke so žilinským veliteľom). Veliteľ pluku podplukovník Ľubomír Šebo prezentoval novinky vo výstroji a výzbroji špeciálnej jednotky.

Text a foto: Mário PAŽICKÝ, Žilina

Sviatok sv. Fabiana a Sebastiana

Nezastupiteľné miesto duchovnej služby v ozbrojených zložkách a kresťanskej viery v srdciach príslušníkov týchto zložiek vyzdvihol biskup – ordinár Mons. František Rábek na slávnostnej sv. omši, ktorá sa konala 20. januára v Nitre. Slávnosť pripravil ordinariát pri príležitosti 10. výročia posviacky kaplnky sv. Fabiana a sv. Sebastiana vo Vojenskom útvere v Nitre – Krškanoch a 2. výročia od vymenovania Mons. Františka Rábeka za vojenského ordinára. Podľa slov biskupa Rábeka je „v týchto zložkách veľa veriacich ľudí, veľa katolíkov. A preto je pre nich vítané, keď im je kňaz blízko, na ich pracovisku, keď pozná problematiku ich života a môže sa im venovať. To platí tiež o ľuďoch, ktorí sú vyslaní na misie.

Kaplnku v Nitre – Krškanoch posvätil 2. decembra 1994 kardinál Ján Chryzostom Korec a bola prvou, ktorá vznikla v priestoroch ozbrojených zložiek po roku 1989.

Peter HAJNALA

Marshall Billingslea: „Som spokojný“

„S tým, čo som tu videl a počul, som maximálne spokojný. Ste veľmi aktívny a môžete byť ako nový člen Severoatlantickej aliancie príkladom aj pre ostatné členské štáty,“ zdôraznil počas návštevy Slovenska námestník generálneho tajomníka NATO pre obranné investície Marshall Billingslea. Slovensko navštívil v januári na pozvanie štátneho tajomníka ministerstva obrany Martina Fedora. Spreádzal ho zástupca námestníka generálneho tajomníka Aliancie pre vyzbrojovanie Mario Bartoli. NATO nám podľa Billingslea pomôže pri modernizácii vybraných vojenských objektov a s rozvojom infraštruktúry. Spolu s admirálom Bartolím vyzdvihli prácu našich špecialistov na odminovanie a likvidáciu výbušnín, či prácu slovenského obranného výskumu. V rámci prednášky pre top manažment ministerstva obrany a iných orgánov štátnej správy pripomenul, že NATO kladie dôraz aj na výmenu informácií a problematiku takzvaného digitalizovaného bojiska. Nevyhol sa ani skúsenostiam Aliancie v Afganistane a Iraku.

(r)

Cvičenie NATO

Od 26. januára do 1. februára sa aj na Slovensku uskutočňovalo cvičenie severoatlantickej aliancie CMX 2005. Prevzal nad ním záštitu generálny tajomník Aliancie Jaap he Hoop Scheffer a viedli ho spoločne medzinárodný štáb a vyčlenené veliteľstvá NATO. Okrem členských štátov aliancie sa na ňom spolupodieľalo aj deväť partnerských krajín. Vojenské a civilné štáby v hlavných mestách a na veliteľstvách aliancie simulovali činnosť krízových manažmentov pri operácii mimo euroatlantickej oblasti, ktorej cieľom bolo zníženie napätia medzi dvoma fiktívnymi štátmi a okrem iného aj prevencia pred terorizmom či použitím zbraní hromadného ničenia.

(r)

Medaily ministra obrany SR za službu v mierových a pozorovateľských misiách I. a II. stupňa odovzdal 28. januára v Trebišove náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR genmjr. Ľubomír Bulík bývalým príslušníkom 5. česko-slovenského práporu KFOR, ktorí sa koncom minulého roka vrátili z Kosova. Spolu bolo ocenených viac ako 120 slovenských a českých príslušníkov KFOR. Slovenskí vojaci pôsobia spoločne s českými v mierovej misii KFOR v Kosove od februára roku 2002 a doteraz sa ich vystriedalo už vyše 500. Podieľajú sa na ochrane dôležitých objektov a ochrane životov a majetku menšinovej srbskej komunity.

♦ ♦ ♦

Takmer 80 percent občanov podporuje profesionalizáciu Ozbrojených síl SR. Vyplýva to z prieskumu verejnej mienky, ktorý realizovala pre Ministerstvo obrany SR agentúra Mayer/McCann-Erickson. Za zachovanie povinnej vojenskej služby sa vyslovilo takmer 15 percent respondentov starších ako 18 rokov. Viac ako 70 percent občanov by v prípade vojenského napadnutia dôverovalo Ozbrojeným silám SR a Ministerstvu obrany. S členstvom Slovenska v NATO súhlasí vyše 58 percent respondentov. Výskum zisťoval názory verejnosti na aktuálne domáce i medzinárodné bezpečnostné otázky. Reprezentatívnu vzorku podľa pohlavia, veku, vzdelania, národnosti, kraja a veľkosti sídla tvorilo 1091 respondentov starších ako 18 rokov.

♦ ♦ ♦

Vláda schválila rekonštrukciu hangára v areáli vojenského letiska Kuchyňa. Počas dvoch rokov si táto investícia vyžiada z rozpočtu ministerstva obrany takmer 113 miliónov korún. Konštrukčné prvky hangára sú opotrebované a nefunkčné. Objekt je navyše konštruovaný bez tepelnej izolácie, sociálnych priestorov a technického vybavenia. Podlaha hangára nezabezpečuje nepriepustnosť proti unikajúcim ropným produktom pri oprave lietadiel. Vo vzdialenosti šesť metrov od hangára vznikne kompresorová stanica spolu so skladom nebezpečného odpadu. Rekonštrukcia letiska Kuchyňa súvisí aj s členstvom Slovenska v NATO. Musíme totiž splniť príslušné normy Severoatlantickej aliancie.

♦ ♦ ♦

Slovenská armáda bude postupne vyradovať z výzbroje bojové vrtulníky Mi-24 podľa ich technickej životnosti. Vrtulníky sa podľa náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Ľubomíra Bulíka čiastočne zmodernizujú. „Úvahy sú také, že Mi-24 zatiaľ budú využívané predovšetkým pre účely výcviku. Takto to máme zadané v aktualizovanom dlhodobom pláne,“ povedal Bulík. Ozbrojené sily sa chcú zamerať predovšetkým na modernizáciu a zvyšovanie spôsobilosti dopravných vrtulníkov Mi-17, ktoré NATO požaduje od Slovenska ako jeden z príspevkov. „Z hľadiska nášho členstva v aliancii sme boli požiadaní o zabezpečenie dopravných vrtulníkov, a tam teda tiež smeruje naša priorita,“ povedal Bulík. Slovenská armáda zvažuje ich využitie v mierových misiách. Dva vrtulníky Mi-17 našej armády už pôsobili v operácii NATO na území Bosny a Hercegoviny.

♦ ♦ ♦

Vojaci z 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline sa rozhodli pomôcť Domovu sociálnych služieb v Ošadnici. Ich vojenský kaplán odovzdal riaditeľke Jane Pukalíkovej finančnú zbierku 14 000 korún. Ide o zbierku príslušníkov slovenského kontingentu v misii Iracká sloboda. Vojaci darovali financie počas vianočnej návštevy kaplána v tábore Charlie v meste Al Hillah. Domov sociálnych služieb za tieto peniaze nakúpi látku, z ktorej pracovníčky ušijú asi 50 súprav posteľnej bielizne.

Na Liptove sa policajti nehrajú

Na rozdiel od väčšiny iných súčastí ozbrojených síl vojenskej policajti plnia bojové úlohy aj v mierovej dobe. Ved'k ich každodennej práci patrí okrem iného aj zásah voči ozbrojeným či neozbrojeným páchatelom, ich zadržanie a predvádzanie. Teda nielen teoretická príprava, ale aj konkrétna praktická činnosť. O to, aby boli na ňu čo najlepšie pripravení, sa od roku 1999 stará Výcvikové stredisko vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši (v súčasnosti Výcvikové centrum).

Od začiatku tohto roka mu šéfuje podplukovník Jozef Gandžala. Rodák z Brezna po maturite na Strednom odbornom učilišti strojárskom v Piesku ukončil veliteľsko-štábnu smer na Vysokú vojenskú školu leteckú v Košiciach. V roku 1989 nastúpil na veliteľstvo vtedajšej 1. armády do Příbramu, kde pracoval ako dôstojník skupiny bojového velenia až do roku 1991. Vtedy sa prihlásil do vznikajúcich zložiek vojenskej polície. Dostal sa na Sliach, čím sa splnila jeho túžba byť pri manžetke a malom synovi a zároveň sa za-

oberať právom, ktoré ho veľmi priťahovalo. Keď si dnes spomenie na začiatky, iba sa pousmeje.

Už nie sme nepriatelja

„Vzťah veliteľov a celej vojenskej verejnosti k nám sa iba formoval. Pre väčšinu sme predstavovali nepriateľov, ktorí im chcú škodiť a striehnu len na ich chyby.

Postupne sa tieto názory menili. Najmä stredné veliteľské kádre pochopili, že im chceme pomôcť zabezpečiť plnenie úloh a zároveň ochranu majetku, objektov, riešiť konkrétne kriminálne činy. V tom období bolo dosť prípadov rozkrádania proviantného a výstrojného materiálu, ale aj po-

Mikulášske výcvikové centrum pripravuje v odborných kurzoch vojenských policajtov na také činnosti, ktoré úzko súvisia s ich praktickou činnosťou a v podmienkach našich ozbrojených síl ich nie je možné nikde inde cvičiť. Ide napríklad kurz na vedenie vozidiel s právom prednosti v jazde, určených na sprevádzanie osôb a kolón, kurz kriminalistických technikov či používania ochranných štítov a obuškov. Podieľajú sa taktiež na odbornej príprave vojenských policajtov, ale aj príslušníkov iných zložiek ozbrojených síl v kurzoch prežitia zajatia, bojovej streľby z krátkych i dlhých ručných zbraní.

Prioritnou úlohou pre tento výcvikový rok je ale vycvičiť jednotku v sile čaty vojenskej polície pre činnosť podpory operácií bez teritoriálneho obmedzenia. V súčasnosti prebieha výber vhodných vojenských policajtov do tejto jednotky.

Jazyková príprava i bojová činnosť

Podľa podplukovníka Jozefa Gandžalu predstavuje dosť veľký problém úroveň jazykových znalostí. „Keď ide vojenský policajt do zahraničia a má tam riešiť dopravnú nehodu, alebo nejaký konflikt a neovláda dobre jazyk, nastávajú ťažkosti. Musíme pokročiť v jazykovej príprave našich vojenských policajtov. Ide hlavne o angličtinu.

Odbornú prípravu policajtov orientujeme na podporu činnosti vojsk. Aby dokázali plniť aj tie úlohy, ktoré doposiaľ vojenskej policajti neplnili. Ide napríklad o zabezpečenie zberu, stráženia, vypočutia, ochrany a internácie vojenských zajatcov a ich kompletného zabezpečenia,“ poznamenáva náčelník Výcvikového centra vojenskej polície a dodáva, že spomínaná čata vojenskej polície musí byť pripravená aj na činnosť v bojových zónach. Aj to je pre vojskú políciu nová situácia. Ved' doteraz nepôsobila v sile čaty koordinovane v zostave nejakého zoskupenia. Okrem úloh pri sprevádzaní a ochrane konvojov musí zvládnuť aj podporu vojsk pri ich manévri. Teda pri útoku, obrane, preskupovaní, poprípade vykrývať boky, alebo dokonca do istej doby zadržať či spomaliť postup protivníka.

Pri príprave jednotky vojenským policajtom veľmi pomáhajú bohaté skúsenosti, ktoré získali v tejto oblasti ich kolegovia z armád aliancie. Naposledy ich mali možnosť priamo konfrontovať pri spoločnom výcviku vo Vojskovej výcvikovej priestore Lešť s talianskymi karabinierni. V tejto súvislosti ale podplukovník Gandžala nezabúda pripomenúť na niektoré rezervy v zabezpečení policajtov. „Ak majú byť naši policajti vonku kompatibilní s kolegami z iných krajín NATO, musia používať napríklad štandardný 9-milimetrový náboj pre krátku guľovú zbraň či 5,56 milimetra pre dlhú...“

Vojenskej policajti by mali v oveľa väčšej miere ako doteraz navštevovať aj rôzne štábne kurzy v Národnej akadémii obrany v Liptovskom Mikuláši, pre poddôstojnícke funkcie by sa popri základnej a strednej policajnej škole mala viac využívať aj poddôstojnícka akadémia. Bokom nestojí ani 38-ročný podplukovník Gandžala. Absolvoval kurz v detašovanom pracovisku Akadémie policajného zboru, bol jedným z gestorov vzniku skript o vojnových zajatcoch vo vojenskej akadémii, je inštruktor sebaobrany prvej triedy a patrí medzi najlepšie strieľajúcich vojenských policajtov.

Rodí sa čata vojenskej polície

S cieľom zdokonaľovať sa a prípadne uspieť pri výbere do formujúcej sa čaty vojenskej polície prišiel do Liptovského Mikuláša aj náčelník vojenskej poriadkovej polície z Banskej Bystrice kapitán Ján Kupec. Rodák z Brezna je vojenským policajtom jedenásť rokov. Pracoval v Topoľčanoch, externe vyštudoval vo vojenskej akadémii vojenské spravodajstvo a prieskum. V minulom roku sa podieľal na zabezpečení pokojného priebehu zasadania parlamentného zhromaždenia NATO v našom hlavnom meste.

Spolu s ním prišiel na Liptov aj ďalší rodák z Brezna, v súčasnosti starší inšpektor poriadkovej polície v Banskej Bystrici podporučík Ján Vránsky. Po ukončení Vojenskej strednej školy v Nitre pracoval šesť rokov v prevádzkovom útvere na Mokradi. V roku 2000 sa stal vojenským policajtom, absolvoval kurz inštruktora bojovej streľby z krátkych i dlhých guľových zbraní.

Ich kolega praporčík Juraj Szabo zo Svätého Petra neďaleko Komárna, ktorý v sú-

časnosti pracuje ako starší inšpektor vojenskej dopravnej polície v expozitúre vo VVP Lešť, má za sebou po absolvovaní Vojenskej strednej školy v Novom Meste nad Váhom pomerne bohaté skúsenosti. Najskôr pracoval ako spojár v pražskej Ruzyni, neskôr na generálnom štábe bývalej federálnej armády a po rozdelení ČSFR v Bratislave na ministerstvo obrany. K vojenskej polícii sa dostal v roku 1996. Vždy ho priťahovali

dôstojníkom pre vedenie výučby, zameranej pre vojskú dopravnú políciu. Rodáčka z moravského Žďaru nad Sázavou sa do vojenskej rovnosti po maturite na strojárskej priemyslovke dostala tak trochu zvláštnym spôsobom.

„Išlo vlastne o stávkach medzi mnou a mojim bratrancom, ktorý sa prihlásil na vojskú školu. Dosť sme si z neho pre to utáhovali. Rozhorčil sa a vyhlásil, že keď si

dium, odovzdali inžiniersky diplom plakal od šťastia,“ spomína kapitánka Gregocká, ktorá je dodnes svojmu bratrančovi vďačná za stávkach.

Ešte v priebehu štúdia sa vydala. Potom nastúpila ako veliteľka čaty do Vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši, neskôr tam učila spojovaciu techniku. Po materskej premýšľala matka dnes už deväťročnej dcéry a šesťročného syna čo ďalej? Pred tromi rokmi sa dostala do výcvikového centra vojenskej polície. Začiatky neboli vôbec ľahké. „Pomohli mi kolegovia. Aj keď spočiatku som si neraz hovorila: Jana, čo ty tu vlastne robíš? Postupne som zvládla techniku, jazdy i výcvik. V mužskom kolektíve sa cítim veľmi dobre. Už keď ma bývalý veliteľ plukovník Matlák prijímal, povedal, že to budem mať ťažké, ale keď ostatnívidia snahu, radi mi pomôžu. Mal pravdu. Kolegovia mi trochu žartom hovoria: Janka, aj keby si to robila desať rokov, vždy sa je čo učiť! Zatiaľ mám za sebou len niečo vyše dvoch rokov, takže do tých desiatich sa veru ešte mám čo učiť,“ šibalsky podotkla Jana.

Dnes jej už benzín i nafta voňajú. Najradšej jazdí na Mercedese s automatickou prevodovkou. Vlastní však vodičský preukaz aj skupiny C. Preto chce čím skôr zvládnuť Aktis. Vie, že v profesionálnych ozbrojených silách má šancu len ten, kto na seba stále pracuje. Vo vojenskej akadémii absolvovala doplnkové pedagogické štúdium a v súčasnosti je pred záverom doktorandského štúdia v Akadémii ozbrojených síl generála M. R. Štefánika. Témou jej práce je práve výchova a vzdelávanie profesionálnych vojakov...

Jozef ŽIAK

Foto: Peter DOVINA

Každoročne ilegálne prenikne do Európy vyše pol milióna cudzincov

Globalizačné riziká - II.

V Obrane č. 1 sme uviedli, že bezpečnosť jednotlivých štátov je vymedzená schopnosťou čeliť nielen vojenskému napadnutiu, ale i nevojenským ohrozeniam, z ktorých sa v súčasnosti ako najzávažnejšie ukazuje ohrozenie v dôsledku globalizačných rizík. Medzi ne patrí predovšetkým migrácia obyvateľstva, ktorá sa stáva čoraz väčším medzinárodným problémom. V pokračovaní upozorňujeme na ďalšie faktory nebezpečenstva migrácie.

Hlavné nebezpečenstvo migrácie

Ak nezoberieme do úvahy nepriaznivé dopady migrácie na ekonomiku a všeobecnú stabilitu štátu, spočíva jej hlavné nebezpečenstvo v prepojení na organizovaný zločin, predovšetkým pašovanie ľudí, s tým úzko súvisiaci obchod s bielym mäsom a organizovaná prostitúcia, využívanie súčasných kanálov na transport a distribúciu drog, rovnako ako preniknutie všeobecnej kriminality a presakovanie vyložené nepriateľských destabilizačných elementov vrátane spravodajských.

Migrácia je stará ako história ľudstva. V minulosti bola zdrojom ľudského pokroku, v modernej dobe je však dôsledkom urbanizácie, ekonomických a populačných faktorov, ale i vojen, porušovania ľudských práv, chudoby alebo prírodných či ekologických katastrof.

V čase postupujúcej globalizácie je navyše pohyb ľudí uľahčený a urýchlený modernými dopravnými prostriedkami, rozvojom infraštruktúry i rýchlym prenosom informácií.

Vyspelé krajiny na tieto zvýšené migračné prúdy reagovali zvýšenou kontrolou na hraniciach a prísnejšími opatreniami (napríklad zavedením víz pre príslušníkov iných krajín) a reštriktívnejšou imigračnou a azylovou politikou.

Európska únia čoraz viac pociťovala potreba harmonizácie imigračnej a azylovej politiky jednotlivých členských krajín. Vznikali návrhy vo forme dohôd a zmlúv. Boli uzavreté dohody na medzinárodnej úrovni s členskými krajinami.

Migrácia – vymedzenie pojmov

Migráciu možno definovať ako presídľovanie jednotlivcov alebo skupín obyvateľstva. Rozlišuje sa migrácia vonkajšia (cez hranice štátov – emigrácia, imigrácia)

a vnútorná (predovšetkým pohyb obyvateľstva z dedín do miest), trvalá a časovo obmedzená. Migrácia dobrovoľná reflektuje pohyb jednotlivcov, ktorí opustili vlast' za účelom zamestnania, štúdia, zľúcenia rodiny alebo z iných dôvodov. Migrácia vynútená reprezentuje snahu vyhnúť sa prenasledovaniu, represii, ozbrojeným konfliktom, prírodným a iným katastrofám a situáciám, ktoré predstavujú ohrozenie života, slobody a živobytia jedinca. Migrácia je dôsledok ekonomických a spoločenských transformácií, má niekoľko podob a vyžaduje rozdielny prístup zo strany orgánov štátnej správy.

Bezpečnostné aspekty integrácie cudzincov možno rozdeliť do dvoch čiastkových okruhov. Sú to jednak bezpečnostné riziká, ktoré z imigrácie a integrácie vyplývajú alebo môžu vyplývať pre jednotlivé štáty a ich obyvateľov, na druhej strane ide o bezpečnosť integrujúcich sa cudzincov, tzv. trestnú činnosť motivovanú predovšetkým rasovou a etnickou nenávisťou, zameranú proti nim.

Bezpečnostným rizikám súvisiacim s imigráciou sa venuje veľká pozornosť rovnako v súvislosti s bojom proti medzi-

národnému terorizmu a organizovanému zločinu. Udalosti po teroristických útokoch v USA v septembri 2001 a začatie medzinárodných akcií v rámci boja proti terorizmu majú vplyv na celkovú migračnú problematiku štátov Európskej únie.

Navrhované opatrenia sú súčasťou „Národných akčných plánov v boji proti terorizmu“, ktoré sa po tragických udalostiach v Istanbule a Madride stále aktualizujú.

Nelegálna migrácia

Nelegálna migrácia v súčasnosti vyvoláva ohrozenie vnútornej stability spoločnosti a ohrozuje bezpečnostnú situáciu predovšetkým v cieľových vyspelých krajinách Európskej únie, ale i v tranzitných krajinách stredovýchodnej Európy. Nelegálna migrácia nie je bezpečnostným rizikom iba v národnom meradle, je to problém medzinárodný, celospoločenský.

Súvisí s cezhraničnou trestnou činnosťou, organizovanou prevádzackou kriminalitou a obchodom s ľuďmi. Organizovanie nelegálnej migrácie v uplynulých rokoch patrilo a v súčasnosti stále patrí

v rámci organizovaného zločinu k najviac ziskovým aktivitám.

Nelegálna forma migrácie je fenomén, ktorý je vládami novoprijatých členov EÚ dlhodobo zaradovaný medzi priority bezpečnostnej politiky v oblasti verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti.

Pod pojmom nelegálnej migrácie musíme rozlišovať dve základné kategórie:

- nelegálnu migráciu cez štátne hranice** – rozumejú sa zistené prípady nelegálneho vstupu osôb cez štátne hranice na územie štátu z rôznych dôvodov a nedovoleného spôsobu opúšťania štátu cez štátne hranice. V tejto kategórii pod pojmom osoby rozumieme cudzincov i občanov jednotlivých štátov.
- nelegálna migrácia vo vnútrozemí** – porušovanie pobytového režimu – rozumejú sa zistené prípady nelegálneho pobytu cudzincov vo vnútrozemí – porušenie zákonom predpísaných podmienok na pobyt cudzinca. Pod pojmom osoby rozumieme v tejto kategórii cudzincov.

Nelegálna migrácia cez štátne hranice

Nelegálna migrácia cez štátne hranice rozumejú sa prípady, v ktorých osoby (cudzinci i občania štátu), nedovoleným spôsobom prekročia štátne hranice z rôznych dôvodov, alebo sa o to preukázateľne pokúsia. Sú tu zahrnuté zistené prípady neoprávnených vstupov cudzincov na územie iného štátu, ale i prípady, kedy cudzinci územie nedovoleným spôsobom opúšťajú, alebo sa o neoprávnený prechod štátnych hraníc preukázateľne pokúšajú.

Kategórie osôb nelegálnych migrantov

Pod pojmom nelegálna migrácia cez štátne hranice sa rozumejú prípady zisťované jednak útvarmi polície, ako aj orgánmi ochrany hraníc iných štátov, v ktorých osoby, a to nielen cudzinci, ale aj občania jednotlivých štátov, z rôznych dôvodov nedovoleným spôsobom prekračujú štátne hranice alebo sa o to preukázateľne pokúšajú.

Z bezpečnostného hľadiska je závažným rizikom predovšetkým nelegálna migrácia cudzích štátnych príslušníkov cez štátne hranice a územie jednotlivých štátov.

Spôsoby nelegálneho prekračenia štátnej hranice

Stále veľmi často diskutovanou a páličkovou otázkou zostáva otázka spôsobu vstupu na územie štátu nelegálnych migrantov, ktorí prekračujú nelegálnym spôsobom štátne hranice.

Nelegálne prekračovanie štátnych hraníc s použitím neplatných cestovných dokladov

K hlavným faktorom, ktoré motivujú cudzincov zneužiť určitý cestovný doklad, ako na hraniciach, tak i vo vnútrozemí, patrí snaha o príchod do jednotlivých štátov bez nutnosti obstarat' si vízum a snaha o vstup do krajín EÚ či ďalších krajín sveta bez úradne vydaného víza.

Jedným z bezpečnostných rizík, ktoré nadobúda v súčasnosti na závažnosti sú cudzinci, ktorí používajú cestovné doklady iných osôb na ceste cez územie jednotlivých krajín do ich cieľovej krajiny.

V súčasnosti nie je možné podceňovať ani otázku infiltraácie osôb, podieľajúcich sa na terorizme.

Prevádzané osoby a „prevádzачi“

Prevádzacké organizácie pružne reagujú na akékoľvek politické a ekonomické zmeny v krajinách pôvodu nelegálnych migrantov, reagujú na zmeny legislatívy v tranzitných i cieľových krajinách, ale i na opatrenia prijímané orgánmi ochrany hraníc jednotlivých krajín. Páchatelia predmetnej trestnej činnosti využívajú stále modernejšie technické prostriedky, čo im umožňuje operatívne reagovať na opatrenia prijímané pri výkone služby na štátnych hraniciach a v nadväznosti na ne obmieňať prevádzacké trasy.

Podľa spôsobu prekračovania štátnych hraníc možno deliť prevádzачstvo na „pešie a kamiónové“.

Nelegálna migrácia na území jednotlivých štátov – porušovanie pobytového režimu

Nelegálna migrácia na území štátov – porušovanie pobytového režimu, tzv. cudzincami v nelegálnej situácii rozumejú sa prípady, v ktorých cudzinec vstúpi na územie neoprávnene, bez toho, aby bol odhalený jeho nelegálny vstup a zdržiava

sa v danom štáte ďalej nelegálne, alebo prípady, v ktorých síce cudzinec vstúpi na územie jednotlivých štátov legálne, ale po uplynutí lehoty povoleného pobytu nevycestuje a zdržiava sa na území ďalej bez povolenia, to znamená nelegálne, a tým porušuje zákonom predpísané podmienky na pobyt cudzinca.

Nelegálna migrácia vo svete

Každý rok do Európy, podľa niektorých odhadov, prenikne ilegálne 500 000 – 750 000 osôb. Množia sa dôkazy, že na organizácii ilegálnej migrácie a obchodovaní s ľuďmi sa čoraz intenzívnejšie podieľajú i subjekty z prostredia medzinárodného terorizmu. Experti uvádzajú, že zisky organizátorov ilegálnej migrácie do Európy sa každý rok pohybujú v čiastkach od dvoch do štyroch miliárd eur.

Nelegálna migrácia a medzinárodný terorizmus

Vedľa vlastného podielu na organizácii ilegálnej migrácie z dôvodu získavania finančných prostriedkov, využívajú teroristické zoskupenia existujúce migračné trasy, aby sa ich súčasní členovia a sympatizanti infiltrovali v prúdoch ekonomických utečencov na vybrané teritória bez toho, aby upúťali pozornosť bezpečnostných zložiek daného štátu.

Práve využívanie ilegálnej migrácie extrémistickými a teroristickými organizáciami sa v súčasnosti vníma európskymi štátmi, vrátane novoprijatých krajín do EÚ, ako jedna z najzávažnejších bezpečnostných hrozieb.

Trasy nelegálnej migrácie vo svete v roku 2003

Hlavné prúdy ilegálnych migrantov do Európy smerovali v roku 2003 zo severnej Afriky na územie kontinentálneho Španielska, južného Francúzska a južného Talianska a ďalej z Turecka, buď cez Egejské more do Grécka, alebo pozemnou trasou cez balkánske štáty a strednú Európu, až do západoeurópskych cieľových krajín. Čoraz viac využívanou trasou ilegálnej migrácie je cesta z libyjského pobrežia na územie Talianska. Veľké množstvo ilegálnych migrantov v roku 2003 prúdilo cez územie bývalých republík ZSSR, po celej dĺžke hraníc s európskymi štátmi, vrátane tzv. Baltickej cesty cez Litvu, Lotyšsko a Estónsko do škandinávskych štátov. Väčšina ilegálnych migrantov, rovnako ako v roku 2002, využívala

služby organizovaných skupín pašerákov ľudí.

Výšku ziskov, ktoré zločineckým organizáciám plynú z organizovania nelegálnej migrácie, možno odhadnúť z orientačnej tabuľky aktuálnych cien za prepravu migrantov medzi rôznymi destináciami.

Trasa	Cena za osobu v USD
Kurdistan – Nemecko	3 000
Čína – Európa	10 000 – 15 000
Čína – New York	35 000
Pakistan, India – USA	25 000
Severná Afrika – Španielsko	2 000 – 3 500
Irak – Európa	4 100 – 5 000
Istanbul – Európa	500 – 2 500
Libya – Taliansko	2 000 – 7 000
Somálsko – Libya	5 000
Grécko – Taliansko	2 500

Záver

Miera nelegálnej migrácie závisí jednak na podmienkach krajín pôvodu nelegálnych migrantov, na stave legislatívy a stupni ochrany štátnych hraníc daných štátov.

Na konci roku 2003 bolo možné ďalej konštatovať, že pre množstvo utečencov zostávajú novoprijaté štáty EÚ naďalej tranzitným územím na ceste do krajín západného sveta, pre veľký počet nelegálnych migrantov sa stávajú cieľovou krajinou.

V budúcnosti sa predpokladá ďalší rast profesionality prevádzackej činnosti, a to ako na štátnych hraniciach, tak i vo vnútrozemí.

Postih „prevádzачov“ je v súčasnosti málo účinný, zatiaľ čo zisky z ich činnosti sú vysoké.

Oblasť nelegálnej migrácie a organizovaného zločinu treba naďalej hodnotiť ako vysoko závažnú. Situácia v oblasti migrácie na konci roku 2003 jednoznačne potvrdila oprávnenosť zaradenia nelegálnej migrácie medzi bezpečnostné riziká novoprijatých štátov a je medzi prioritami bezpečnostnej politiky novoprijatých štátov EÚ a z hľadiska verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti i do ďalších rokov.

Nelegálna migrácia nie je len bezpečnostným rizikom v národnom meradle, ale je to problém medzinárodný a celospoločenský. Základné kroky v boji proti nelegálnej migrácii na rok 2004 zostávajú zhodné s krokmi na rok 2003.

Nájsť a realizovať také opatrenia, ktoré by minimalizovali bezpečnostné riziká, vyplývajúce z integrácie cudzincov, sú i naďalej hlavnou úlohou „Realizácie Koncepcie integrácie cudzincov a ich ďalšieho rozvoja v súvislosti so vstupom jednotlivých štátov do EÚ“. Minimalizovať riziká nelegálnej migrácie na území jednotlivých štátov novoprijatých do EÚ sú hlavným cieľom „Akčného plánu boja s nelegálnou migráciou“.

V nasledujúcich rokoch možno očakávať, že s rozvojom novodobých technológií sa vyskytnú kvalitatívne nové vojenské a nevojenské riziká a hrozby, ktorých eliminácia bude predovšetkým technickou, informačnou a menej už operačnou záležitosťou. Výhľad na horizont desaťročia zrejme prinesie ďalšie typy hrozieb globálneho charakteru, na potlačenie ktorých bude nutná výrazná špecializácia a reorganizácia ozbrojených síl.

V stratégii eliminácie rizík a hrozieb je potrebné položiť dôraz na rozvoj medzinárodnej súčinnosti, komplexnosť bezpečnostných a spravodajských opatrení.

pplk. Ing. Milan PODHOREC, PhD.

Katedra vojenského manažmentu a taktiky Univerzity obrany Brno

pplk. Ing. Milan PODHOREC, PhD.

Narodil sa 12. januára 1958 vo Zvolene. Po absolvovaní VVŠ PV vo Vyškove vykonával veliteľské funkcie v posádke Vimperk., odbor veliteľsko-štábo-spravodajský. Po ukončení postgraduálneho štúdia na VA Brno (v rokoch 1987 – 1990) nastúpil na Katedru prieskumu a zahraničných armád VVŠ PV vo Vyškove, kde zastával rôzne pedagogické funkcie (asistent až vedúci katedry). V roku 2000 obhájil dizertačnú prácu a bol mu udelený titul doktor. Od roku 2003 do súčasnosti pôsobí na Katedre vojenského manažmentu a taktiky ako náčelník skupiny. Publikuje problematiku spravodajskej činnosti a prieskumu v bojových a nebojových operáciách, bezpečnostnú situáciu a jej vplyv na armádu, aktuálne otázky vývoja taktiky a vojenského manažmentu.

Hlavné trasy nelegálnej migrácie v roku 2003.

Letné rekreácie

Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia (VÚSZ) ponúka príslušníkom rezortu obrany aj ich deťom viacero možností, ako zregenerovať sily a načerpať novú energiu.

Počty miest vo vojenských rekreačných zariadeniach pre letnú sezónu (júl - august) 2005

VZ Zemplínska Širava	dospelí: 1320 lôžok	LTD - deti: 360 lôžok
VZ Smrekovica	dospelí: 660 lôžok	LTD - deti: 160 lôžok
VZ Tatranské Zruby	dospelí: 1080 lôžok	LTD - deti: 160 lôžok
VKK Tatranské Matliare		LTD - deti: 384 lôžok

Pre záujemcov o vojenskú domácu rekreáciu sú podobne ako v minulom roku k dispozícii poukazy do vojenských zotavovní Zemplínska Širava, Tatranské Zruby a Smrekovica (na fotografii). Deťom sa ponúka možnosť príjemne stráviť časť leta ešte aj vo VKK Tatranské Matliare. „Počty rekreačných miest tvoríme na základe zmluvy medzi VÚSZ a jednotlivými zotavovňami podľa ich kapacít,“ objaňuje pracovníčka oddelenia zabezpečenia rekreácií Darina Jonášová (na fotografii vľavo). „V rámci domácich rekreácií ponúkame tento rok v našich zariadeniach oddych pre viac než trinásť tisíc rekreantov. V letnej sezóne je z tohto počtu pre rodinné rekreácie a rekreácie dospelých určených spolu 3060 lôžok. Pre deti v letných táboroch je vyčlenených 1064 miest,“ dodáva správkynia za oblasť domácich rekreácií.

Distribúcia poukazov

„V tomto roku je jednou zo zmien v rekreačnom zabezpečení aj systém ponuky poukazov,“ informuje zástupkyňa vedúceho oddelenia Ing. Monika Valentovičová (na fotografii vpravo). „V starom systéme sme

vojenským útvarom posielali ponuku rekreácií už spolu s poukazmi. To sa nám ale neosvedčilo. Niektoré poukazy ostávali pozabudnuté v útvaroch, čoho dôsledkom boli problémy v obsadzovaní hlavne januárových termínov. Veliteľom útvarov sme na tento rok distribuovali iba samotnú ponuku rekreácií bez poukazov. Tie ostali u nás. Výhodou nového systému je predovšetkým to, že nám umožňuje nevyužitú poukazy efektívnejšie pridelovať iným záujemcom,“ vysvetľuje Ing. M. Valentovičová.

Pozor na daň

Účastníci rekreácií platia iba percentuálnu časť z nákladov, ktoré sú s pobytom spojené. „Profesionálni vojaci, vojaci prípravnej služby a zamestnanci OS SR platia jednu tretinu z ceny rekreácie. Vojenský dôchodcovia do 55 rokov platia polovicu a vojenský dôchodcovia nad 55 rokov platia štvrtinu z celkovej ceny rekreácie. Rovnakú cenu, teda štvrtinu z ceny poukazu zaplatí aj záujemca o poukaz do detského tábora,“ informuje D. Jonášová. „Ostatná časť do stopercentnej ceny za poukaz je príspevkom od zamestnávateľa. Chceme rekreantov upozorniť na skutočnosť,

že im podľa zákona číslo 595/2003 Z.z. vyvstáva od 1. januára 2004 povinnosť odvádzať z tohto príspevku devätnásťpercentnú daň. V praxi to znamená, že každému majiteľovi poukazu vystavíme po spracovaní podkladov potvrdenie, na základe ktorého je povinný zaplatiť 19 % daň z celkovej sumy všetkých príspevkov, ktoré mu boli v predchádzajúcom roku na rekreácie poskytnuté,“ upozorňuje Ing. M. Valentovičová.

Novinky

Novelizácia smernice MO SR číslo 13 z roku 2003 o poskytovaní rekreačnej starostlivosti vo vojenských zotavovniach rieši okrem iného tiež nový pojem. „Je ním štatút vojnového veterána. Smernica stanovuje postup pri pridelovaní a distribúcii rekreačných poukazov vojnovým veteránom a tiež ceny, ktoré za ne zaplatia,“ informuje D. Jonášová. Dodáva: „Zmeny očakávame tiež v uhrádzaní cestovného na rekreácie. Toto cestovné sa už preplácať nebude. Systém zberového autobusu pre dopravu detí do letných táborov sa aj naďalej zachoval.“

Vladislav VAVRINEC

Foto: autor a Peter DOVINA

Budú mať leto aj deti?

Minuloročná novembrová víchrica spôsobila práve v letných detských táboroch značné škody. Úplne zničené boli detské tábory napríklad v Tatranských Zruboch a Tatranských Matliaroch. „Obnovu tábora začneme hneď po roztopení snehu,“ vysvetľuje riaditeľ VZ Tatranské Zruby Ing. Peter Ošváth. Opti-

Bližšie informácie o domácich rekreáciách na adrese:

VÚSZ, Špitálska 22
812 74 Bratislava
tel.: (0960) 316 073
www.vusz.sk

Profesionalizácia

Profesionalizácia ozbrojených síl je jednou z najdiskutovanejších tém nielen u nás, ale aj v mnohých ďalších európskych krajinách. Prvú profesionálnu armádu na našom kontinente mala z členov NATO Veľká Británia. K tomuto kroku sa odhodlala už v roku 1962. Okrem severoamerických členov aliancie USA a Kanady sa ale dlhé roky v tomto smere nič nedialo (ak si pravda odmyslíme profesionalizáciu miniatúrnej luxemburskej armády v roku 1967). Skutočný rozmach profesionálnych ozbrojených síl nastal až po páde berlínskeho múru v roku 1989.

V roku 1995 zrušilo povinnú vojenskú službu Belgicko, o rok neskôr Holandsko. Francúzi sa k tomuto kroku odhodlali v novembri 2001, Španieli tesne po nich - 1. januára 2002, nasledovali Slovinci v roku 2003. Minulý rok dali zbohom povinnej vojenskej službe aj naši dvaja susedia: Maďari 3. novembra a poslední českí „základáci“ odišli do zálohy 22. decembra. Taliansko a Slovensko (ak sa nerozhodne o skoršom termíne) by mohli mať profesionálne ozbrojené sily v priebehu budúceho roku.

Personálna práca pre profesionálov

Proces profesionalizácie má podľa riaditeľa Odboru personálnej politiky Sekcie ľudských zdrojov MO SR doc. PhDr. Antonína Parolka, CSc. dve stránky: kvantitatívnu a kvalitatívnu. Oveľa dôležitejšia je kvalitatívna stránka. Jej výsledkom by mal byť perfektné a komplexne pripravený vojenský profesionál s požadovanými vedomosťami, zručnosťami, schopnosťami a spôsobilosťou v požadovanej hodnote, ktorý je ustanovený do primeranej funkcie na správnej pracovnej pozícii, v správnej jednotke a v správnom čase.

Jeho vytvorenie predpokladalo formulovať novú personálnu stratégiu a politiku. Bolo potrebné ujasniť si tzv. životný cyklus profesionálnych vojakov. Docent Parolek akcentuje, že predpokladom úspešnosti celého procesu profesionalizácie je v dostatočnej miere akceptovať slovenské, stredoeurópske a európske kultúrne, právne, ekonomické a vzdelanostné prostredie. Súčasne ale využiť bohaté skúsenosti americkej armády z tohto procesu. „Teoreticky môžeme prevziať od ktorejkoľvek armády NATO jej personálny systém. Ak však nepreberieme aj podmienky, na základe ktorých a pre ktoré

vznikol, tak v našich podmienkach nebude fungovať,“ pripomína doc. Antonín Parolek.

Zásady personálneho manažmentu

Určité hlavné zásady personálnej práce sú však spoločné pre všetky krajiny aliancie. Patrí medzi ne napríklad zásada objektivity a spravodlivosti. Skúsenosti zo zahraničia prezrádzajú, že by sa mala riešiť aj pri spracovaní popisu pracovných miest a funkčných náplní, plánovaní vojenských hodností, funkcií a platového zaradenia. Ale zároveň aj pri hodnotení pracovného výkonu a osobnosti, výbere na povýšenie, kariérovom výcviku a vzdelávaní, plánovaní a riadení kariérového postupu, ako aj pri odmeňovaní.

Profesionálny vojak musí vedieť, aké sú očakávania z výkonu činnosti v jeho pracovnej pozícii, aké má možnosti postupu a

reálne možnú optimálnu kariéru. Tak isto musí vedieť, aké vedomosti, schopnosti a zručnosti musí mať, aby uspel. Skúsenosti tých krajín aliancie, ktoré majú profesionálne armády, rovnako dokumentujú, že pred kvantitou musí mať prednosť kvalita. Tá je daná predovšetkým vysoko výkonným vojenským personálom a kvalitnou vojenskou technikou a výzbrojou.

Kvalitu treba dodržať už pri výbere záujemcov o výkon profesionálnej služby a po ich prijatí pri ďalšej selekcii na výkon jednotlivých funkcií, povyšovaní, kariérovom výcviku a vzdelávaní. Každé pracovné miesto by malo byť obsadené tým profesionálnym vojakom, ktorý vo vzájomnej súťaži na základe vojensko-profesijného výberu bude mať najlepší potenciál, po-

ničné skúsenosti pripomínajú, že je potrebné rešpektovať individuálnu, internú i externú spravodlivosť pri odmeňovaní. Teda individuálny prínos každého profesionálneho vojaka pre jednotku a zložku, v ktorej pôsobí.

Ako informovať o zákone

Zo všetkých spomínaných zákonitostí a skúseností vychádzal zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov. Doc. Antonín Parolek predpokladá, že po jeho prijatí zorganizuje SEĽUZ MO SR informačnú kampaň. Mala by zahŕňať celodenné odborné zhromaždenia, na ktorých sa vysvetlí systém personálneho manažmentu profesionálnych vojakov

trebný na úspešný výkon spomínaného miesta. Svoje nezastupiteľné miesto v celom procese má aj plánovanie a riadenie individuálnej kariéry profesionálneho vojaka, ako aj účelovosť a dostatočnosť výcviku a vzdelávania. Profesionálni vojaci musia mať vždy takú úroveň odborného vzdelania a vojenského výcviku, ktoré im umožnia výkon stanovených činností. Zároveň by mali mať informatívny prehľad o skupinách funkcií o dva stupne vyšších. Nie nadarmo sa hovorí, že v „poslednom“ rade ide aj o peniaze. Odmeňovanie sa musí riadiť vojenskými hodnotami, schopnosťami, pracovným prínosom a trhovej hodnoty profesionálneho vojaka. Každý vojenskej hodnosti sú priradené zhodné alebo podobné činnosti, ktoré objektívne vyžadujú rovnakú úroveň vzdelania, zručností a schopností. Zahra-

v celej jeho komplexnosti. „Bez vysvetlenia a následného pochopenia systému v jeho širokých súvislostiach a bez zdôvodnenia príčin navrhnutých riešení nemožno pochopiť zákon. Predpokladáme, že účastníci zhromaždení dostanú uvedený systém v písomnej forme. Úplné znenie zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov sprístupníme na internete. Aby sme predišli niektorým nedorozumeniam, dôležité paragrafy zákona postupne vysvetlí aj vojenské časopisy Obrana a Vojenské obzory,“ zdôraznil riaditeľ Odboru personálnej práce Sekcie ľudských zdrojov MO SR doc. PhDr. Antonín Parolek, CSc.

Jozef ŽIAK

Ilustračná fotografia: **Peter DOVINA**

Drogy stále aktuálne

Protidrogová politika sa v rezorte obrany uskutočňuje v súlade s Národným programom boja proti drogám (NPBD) na obdobie 2004 – 2008, ktorý vlani schválila vláda SR. V súčasnosti medzi najdôležitejšie nástroje, ktorými sa boj proti drogám praktizuje, patrí prevencia. Jedným zo spôsobov, ako potlačiť nárast drogovej kriminality v útvaroch ozbrojených síl, sú aj kontrolné akcie uskutočňované príslušníkmi Vojenskej polície. Sú zamerané na vyhľadávanie omamných látok okrem iných metód aj pomocou služobného psa.

„V roku 2004 sme zaznamenali 18 prípadov podozrenia zo spáchania trestného činu nedovolenej výroby a držania omamnej a psychotropnej

látky,” informuje major Mgr. Anton Kučerik, vedúci Oddelenia analýz a prevencie kriminality veliteľstva Vojenskej polície Trenčín. „Oproti rovnakému obdobiu roku 2003 je to pokles o osemnásť percent. Táto skutočnosť zrejme súvisí s presunom predaja, užívania a prechovávaní drog z priestorov vojenských útvarov do civilného sektoru. Stretávame sa tu s novým javom, kedy vojaci slúžia v mieste trvalého bydliska a drogu už neprechovávajú v kasárňach, ale doma alebo u kamarátov,” doplnia mjr. Kučerik. Medzi najčastejšie objavované látky príslušníkmi Vojenskej polície patrí marihuana.

Text a foto: **Vladislav VAVRINEC**

Protidrogová politika v rezorte

Nové ekonomické a sociálne podmienky na Slovensku mali v posledných rokoch priamy vplyv na rozšírenie drog. A to nielen na ich zneužívanie, ale aj dovoz, prevoz a obchodovanie s nimi.

Nové skutočnosti sú impulzom pre novelizáciu Trestného zákona, v ktorom predpokladáme sprísnenie trestov spojených predovšetkým s experimentovaním, užívaním, kúpou a prechovávaním omamných a psychotropných látok. Vláda SR svojím uznesením číslo 289 z roku 2004 schválila „Národný program boja proti drogám na obdobie 2004 – 2008“. V súčasnosti Štáb personálneho manažmentu (oddelenie podporných programov) GŠ OS SR dokončuje tvorbu Akčného plánu realizácie NPBD na obdobie 2005 – 2008, ktorý bude v súlade s Protidrogovou stratégiou EÚ a Európskeho akčného plánu boja proti drogám. Na jeho tvorbe sa účinnou formou podieľajú veliteľstvo Vojenskej polície a Úrad vojenského zdravotníctva MO SR. V oblasti pre-

vencie sa od roku 2003, pod vedením Kabinetu výskumu sociálnej a biologickej komunikácie SAV, úspešne realizuje projekt „Drogové a sexuálne zdravie v OS SR“. Aplikuje sa vo vybraných útvaroch a zariadeniach ozbrojených síl.

Na pomoc veliteľom útvarov a zariadení OS SR bolo v spolupráci s Kabinetom vyškolených 43 multiplikátorov, ktorých hlavnou úlohou je zabezpečovať osvetu a výchovu vojakov povinnej služby, profesionálnych vojakov a zamestnancov v oblasti prevencie boja proti drogám, alkoholu a podpore sexuálneho zdravia.

Štáb personálneho manažmentu vydal v spolupráci s Kabinetom vlani publikáciu „Alkohol – drogy – sexualita“, ktorú distribuovali do všetkých útvarov a zariadení OS SR a je určená na pomoc veliteľom a multiplikátorom pri realizácii protidrogovej politiky v rezorte ministerstva obrany.

PhDr. Mária GAŠPAROVÁ
hlavný radca OddPP ŠbPeM

Vojenská polícia pri uskutočňovaní policajno – bezpečnostných akcií (PBA) úzko spolupracuje s veliteľmi útvarov, Policajným zborom SR, Colnou správou a Kriminalistickým expertíznym ústavom Bratislava.

V roku 2004 uskutočnili príslušníci Vojenskej polície 627 PBA zameraných na kontrolu požívania alkoholu, omamných a psychotropných látok. Z tohto počtu sa 117 PBA zameralo výlučne na držanie a prechovávanie drog. Porušenie zákona v tejto sfére zaznamenali v osemnástich prípadoch. V roku 2003 uskutočnila VP 73 takýchto akcií a odhalili pritom 22 deliktov.

Zo štatistických údajov VP

Armádny magazín v Slovenskej televízii má nový názov, novú podobu a periodicitu. Premenoval na **PROFESIONÁL**, vyšiel sa týždenne v príťažlivom čase – každý piatok o 19.55 hod. na Dvojke STV.

Plná poľná

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia o vojakoch a nie len pre vojakov. **I tento rok sa na vás každý piatok o 21.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.**

Spolupráca s veteránmi

Náčelník Generálneho štábu OS SR generálmajor Ľubomír Bulík prijal 1. februára prezidenta UN-Veterans Slovakia plukovníka v zálohe Vladimíra Žbodáka a viceprezidenta tohto občianskeho združenia Dušana Ščevíka. Členmi uvedeného združenia sú bývalí príslušníci mierových misií, ich spolupracovníci a sympatizanti. Generálmajor Bulík konštatoval, že rozvíjanie vzťahov s veteránmi patrí k podstatným prostriedkom pri budovaní novej kultúry vzťahov v ozbrojených silách a ich prestíže v očiach verejnosti. Zároveň potvrdil, že ozbrojené sily majú záujem o využívanie služieb vojakov, ktorí svoje profesionálne kvality potvrdili aj počas nasadenia v zahraničí. Predstavitelia UN-Veterans Slovakia ho informovali, že organizácia sa snaží okrem iného napomáhať svojim členom pri získavaní zamestnania v civilnom sektore a že jedným z jej cieľov je vybudovanie penziónu pre prestarnutých a osamelých veteránov. Generálmajor Bulík zároveň prijal patronát nad streleckou súťažou, ktorú UN Veterans Slovakia zorganizuje tento rok prvý raz ako memoriiál bývalých príslušníkov OS SR, čo obetovali život pri plnení svojich povinností počas vojnových operácií a mierových misií v zahraničí.

(pv)

Dve v jednom

V treťom januárovom týždni sa v AOS gen. M.R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši uskutočnili dve významné podujatia, ktoré pripravili Katedra manažmentu a Katedra PVO.

Prvým bol týždňový kurz pre príslušníkov vzdušných síl „Rozhodovací a plánovací proces na nadnárodných stupňoch velenia“. Šestnásť účastníkov z velenia Vzdušných síl, CRVO (Centrum riadenia vzdušných operácií), štábov útvarov a zväzku PVO sa mohlo zoznámiť s problematikou plánovania a metodikou prijímania rozhodnutí na regionálnom mieste velenia Vzdušných síl NATO – CAOC. Orientálne sa zoznámili aj s plánovaním na nadriadených stupňoch. Spoznali nové poznatky, ktoré sa v mnohom odlišovali od systému plánovania v útvaroch a zväzkoch vzdušných síl.

Vojensko-odborný seminár sa uskutočnil na tému „Možnosti protivzdušnej obrany v boji so vzdušným terorizmom v podmienkach Slovenskej republiky“. Spolu s účastníkmi kurzu sa na ňom zúčastnilo vyše 50 príslušníkov od vojsk, GŠ OS SR, NATO a AOS. Hlavné referáty predniesli plk. gšt.

Ing. Juraj Baránek – zástupca veliteľa Vzdušných síl a garanti seminára – prof. Ing. Milan SOPČI, PhD. a doc. Ing. Pavel BUČKA, PhD.. Najnovšie poznatky priviezol z Bruselu a odprednášal plk. gšt. Ing. Stanislav Štulrajter – náčelník štábu Vzdušných síl. V závere diskusie hlavní funkcionári Vzdušných síl vyjadrili záujem o spoluprácu s AOS pri rozpracovávaní úloh, týkajúcich sa boja proti vzdušnému terorizmu.

Prof. Ing. Milan SOPČI, PhD.

Každý druhý

Každý druhý vojak Pluku čestnej stráže OS SR vo Vajnorochoch by rád slúžil v profesionálnej armáde. Tento zaujímavý fakt vyplynul z ankety, ktorú zorganizovali redaktori rozhlasovej relácie Plná poľná. Veľký záujem o stálu službu medzi mladými vojakmi potvrdili aj veliaci poddôstojníci jednotky vo Vajnorochoch nadrotmajster Marek Mokoš a veliteľ čaty František Sekan. Príkladom môže byť Tomáš Kminiak z Čeladíc, ktorý chce nasledovať svojho krstného otca čatára Petra Dubaya, ale aj inžinier Mário Švolík z Lovíec, ktorý by neodmietol ani službu vo vojenskej misii. Všetci záujemcovia o službu v profesionálnej armáde prejavili dobrý prehľad o NATO a o reforme v našich ozbrojených silách.

Petra REPKOVÁ

Pochod vďaka SNP

V predposlednú januárovú sobotu sa uskutočnil za účasti vyše tisíc účastníkov 30. ročník Pochodu vďaka SNP v známej hornonitrianskej partizánskej obci Čigel. Starosta obce Štefan Mjartan medzi jeho účastníkmi privítal riaditeľa sekretariátu prezidenta SR Mariána Parkányiho, zástupcov nášho najvyššieho zákonodarného zboru i predsedu Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov plukovníka v.v. Kolomana Vidu. Všetci napriek nepriazni počasia absolvovali jednu z viacerých trás, vytýčených medzi Čiglom a Handlovou. Aj týmto spôsobom si pripomenuli január spred 60 rokov, keď nemecké vojská prepadli obec Čigel, zatkli jej obyvateľov a mnohých poslali do internáčných táborov.

Peter DOVINA

Vojenské hudby aj v aréne popových hviezd

Predstavme si, že v najväčšej koncertnej hale v štáte koncertujú vojenské kapely. Možno si pomyslíte, že na takýto koncert by prišlo len zopár fanúšikov či rodinných príslušníkov uniformovaných muzikantov a hala by zívila prázdnotou. V nórskom Oslo, v modernej hale Spektrum, kde vystupujú aj najznámejšie svetové popové hviezdy, bolo na vlaňajšom 5. ročníku festivalu vojenských hudieb absolútne vypredané.

V Nórsku poriadame náš trojdňový festival Norsk Military Tattoo každý druhý rok. Naozaj ma teší, že v hale upravenej pre sedem tisíc divákov, neostalo v hľadisku na všetkých troch večerných koncertoch jediné voľné miesto,“ prízvukuje Erling Eikli. Tento zástupca šéfredaktora nórskeho vojenského časopisu Forsvarsforum, ktorý vydáva tamojšie ministerstvo obrany, je považovaný spomedzi novinárov azda za najväčšieho európskeho znalca vojenskej hudby. Vypočujme si teda jeho porovnanie: „Najvýznamnejším festivalom vojenských kapiel v Európe je jednoznačne škótsky Edinburg. Trvá až tri týždne. Býva začiatkom leta a keď naň v januári začnú predávať lístky, koncom februára ich už niet.“ Keď sa Erlinga pýtame, koľko lístkov organizátori predajú, ohúri nás takmer neuveriteľným číslom: 235 000! „Edinburg

predstavuje v tejto oblasti kultové podujatie. Uskutočňuje sa pod holým nebom. Diváci vidia celý rad sprievodných akcií. Vystupuje tam iba desiatka kapiel, ale získať od organizátorov pozvánku znamená vo svete vojenskej hudby asi toľko, ako stať sa medailistom na olympiáde.“

Nórsky novinár pokračuje, že podľa neho po Edinburgu a Oslo majú šou-festivaly vojenských orchestrov najväčšiu úroveň aj divácku kulisu v holandskej Brede a švédskom Štokholme. Zdôrazňuje však, že tieto festivaly nie sú koncertmi kapiel, ktoré sedia na stoličkách a počas koncertov sústredene hľadia do nôt. Naopak. Stali sa dynamickými zábavnými šou, kde profesionálne odvedená muzikantská práca je len jednou zo súčastí vystúpenia. Ak sa vrátíme k vlaňajšiemu Military Tattoo v Oslo, môžeme spomenúť napríklad zaujímavé pochodové kreácie a groteskné

scény českých muzikantov. Nemci na ploche väčšej ako hokejové ihrisko udivovali akrobaciou na motorkách. Azda stočlenný americký orchester sprevádzal excelentný program plný riskantných kúsokov na vojenských džípoch. Jeho súčasťou bolo aj folklórne vystúpenie afroamerických hudobníkov či romantické songy a klasické šlágre spievajúcich krások z bigbandu ich vojenského námorníctva. Rozličnými priestorovými kreáciami sa nedali zahanbiť ani jódľujúci švajčiarski bubeníci, krásne fínske flautistky či škótsky gajdoši v neomysliteľných kiltoch. V prestávkach hudobného programu sa na ploche odohrávali súťaže vojenských špeciálnych jednotiek či vystúpenia mladých domácich gymnastiek.

Nasledoval spoločný medzinárodný koncert zastúpený vojakmi v uniformách ôsmich krajín. Hudobné hry, pre-

mištrňovanie sa kapiel na ploche, zadymovanie priestoru či úžasná svetelná šou – to všetko bolo jeho súčasťou. A záver? Podakovanie sa náčelníka Generálneho štábu Nórskeho ozbrojených síl, vojenské hlásenie nórskeho princovi (na koncert prišiel v dôstojníckej uniforme) – a doslova frenetický potlesk ako bodka za úžasným večerom. „Som presvedčený, že v rámci spolupracujúcich armád sú podobné podujatia absolútne prirodzeným a čoraz vyhľadávanejším priestorom na prezentáciu jednotlivých ozbrojených síl. Predpovedám im dobrú budúcnosť,“ mienil Erling Eikli.

A čo u nás? Za dobrý začiatok v tejto oblasti možno považovať aktivitu bratislavskej posádky, ktorá desaťročí organizuje trojdňové stretnutia jednotiek čestných stráží z Čiech, Poľska, Maďarska, Rakúska a Veľkej Británie. Tie sa vždy začínali streleckou súťažou na Tureckom vrchu. Už dvakrát boli vyvrcholením stretnutia verejné šouprogramy. Čestné jednotky sprevádzané vojenskými hudbami zožali úspech na bratislavských námestiach. Spomenúť možno aj vlaňajšie oslavy vstupu SR do NATO. Okrem našich vojakov sa na nich prezentovali aj príslušníci čestných stráží vyššie uvedených krajín, ktoré sprevádzali štyri vojenské hudobné telesá. Podľa kapitánky Marcely Sidorjákovovej, náčelníčky oddelenia personálneho manažmentu veliteľstva posádky Bratislava, ktorá sa na zabezpečení uvedených podujatí podieľa, by sa mala v júni pri príležitosti otvorenia Bratislavského kultúrneho leta uskutočniť v našom hlavnom meste aj prehliadka vojenských dychových hudieb. Privítame na nej aj zahraničné telesá.

Pavol VITKO

Foto: autor a Peter DOVINA

Kde cvičia Martinčania

Predpis Tel 1-1 stanovuje, že každý profesionálny vojak je sám zodpovedný za svoju fyzickú zdatnosť. Má ale vytvorené podmienky na to, aby mohol pri ročných preskúšaniach z pohybovej výkonnosti podávať požadované výkony?

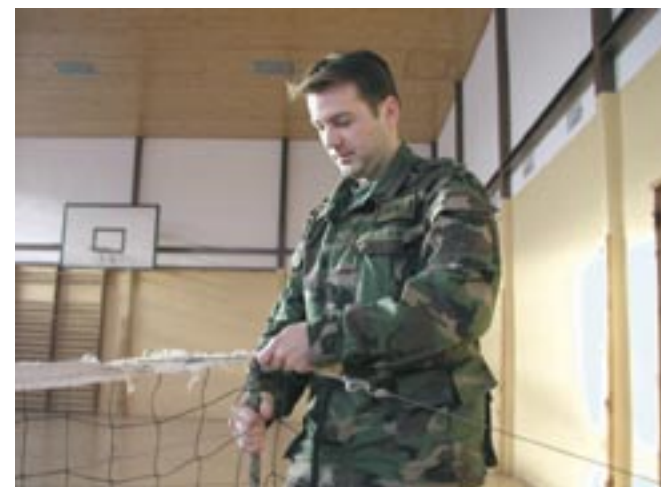
Takmer tretina na výbornú

Medzi fyzicky najlepšie pripravených profesionálnych vojakov v martinskej posádke patria príslušníci Práporu okamžitej reakcie. V minulom roku dosiahol pri preskúšaní z pohybovej výkonnosti hodnotenie „výborne“ 27 percent profesionálov. Známkou „2“ bolo hodnotených šesťdesiatšesť a trojkou zvyšné 3 percentá. Nevyhovujúci sa v PrOR nenašiel.

Možnosti na športovanie sú v každom vojenskom útvere iné. Profesionálni vojaci majú zväčša k dispozícii iba posilňovňu. Športová hala, telocvičňa či sauna sú v útvaroch skôr výnimkou ako bežným štandardom. Inak to nie je ani v martinskej posádke, ktorá sa radí medzi najpočetnejšie v rezorte. Je v nej dislokovaných niekoľko útvarov. Jedným z nich je aj Prápor okamžitej reakcie (PrOR). „Príslušníci nášho útvaru majú niekoľko možností, ako si zlepšovať svoju fyzickú kondíciu. K dispozícii im je posilňovňa, prekážková dráha a tiež lezecký trenažér Jakub, na ktorom môžu trénovať pod dohľadom akreditovaného inštruktora,“ vysvetľuje poručík Ing. Boris Prihradský, telovýchovný náčelník PrOR a vzápätí

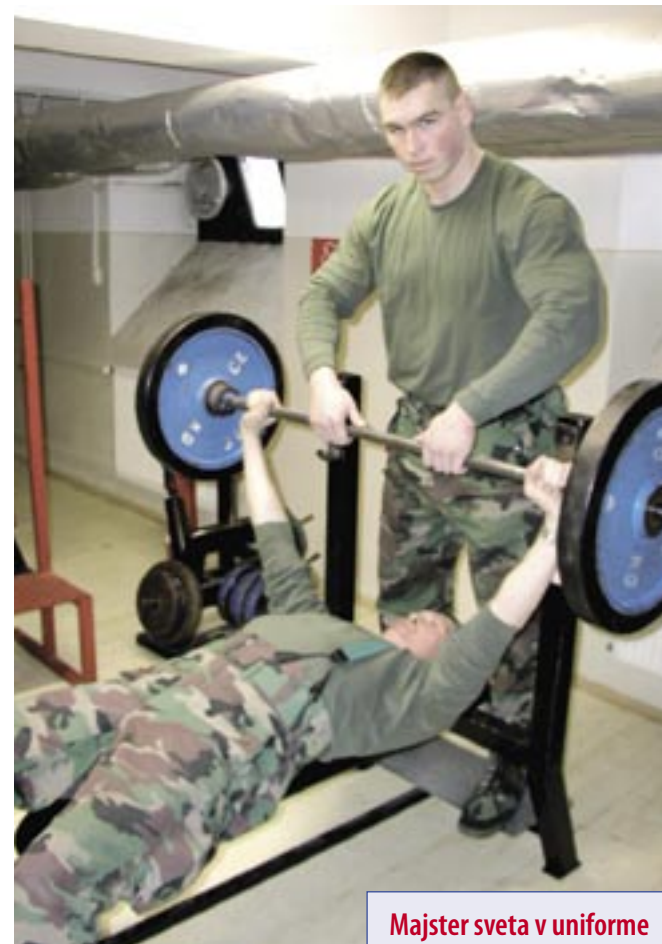
Na druhý koniec mesta

Podobný problém riešia aj v Základnej výcvikovej škole (ZVŠ), ktorá sa nachádza v rovnakom kasárenskom objekte ako PrOR. „Možnosti pre športovanie sú v našom útvere na dostatočnej úrovni,“ mieni zástupca veliteľa útvaru, major Ing. Róbert Totkovič. „Ludia v jednotkách spátia s výcvikom regrutov sa v rámci pracovnej činnosti fyzicky udržiavajú tak, že azda nepotrebnú cvičiť navyše. Otázkou je však rehabilitácia. Pre záujemcov máme k dispozícii dve posilňovne a ihriská pre futbal a nohejbal. V zime nám ale chýba telocvičňa. Tento problém riešime dohovorom s Odbornou výcvikovou školou po-

poznávaná: „V areáli kasární nám ale chýba telocvičňa a nemáme ani plaváreň, čo kompenzujeme zakupovaním vstupeniek v civilnom sektore.“

zemného vojska, ktorá nám vychádza v ústrety. Jedinou nevýhodou veľká vzdialenosť ich telocvične. Keď si chcú naši príslušníci zašportovať, musia ísť

Majster sveta v uniforme

do kasární, ktoré sú dislokované až na druhom konci mesta,“ objasňuje major Totkovič.

Majú skoro všetko

V martinskej posádke je športovými zariadeniami zrejme najlepšie vybavená Odborná výcviková škola pozemného vojska. „Máme k dispozícii telocvičňu, posilňovňu, atletickú dráhu, jedno hádzanárske a dve futbalové ihriská. Profesionálni vojaci aj zamestnanci môžu svoje sily regenerovať v útvarovej saune,“ vyratúva možnosti útvaru rotný Ján Dolák, zodpovedný za riadenie telesnej prípravy a športu v OVŠ PV (na snímke upravuje sieť). Dodáva, čo už vieme: „Naše zariadenia si ale nenecháme len pre seba. Na základe dohovoru ich môžu využívať aj ostatné útvary v posádke. Napríklad v telocvični cvičí sebaobranu Vojenská polícia a chodia k nám dokonca aj príslušníci Policajného zboru SR.“ Veliteľ OVŠ PV, podplukovník Ing. Ján Marek pripomína: „Športové prostriedky a zariadenia, ktoré máme k dispozícii nám sčasti postačujú. No pre kvalitnejšiu telesnú prípravu profesionálnych vojakov využívame, podobne ako väčšina ostatných útvarov, športové zariadenia aj v civilnom sektore.“

Roták z Rožňavy, poručík Ing. Boris Prihradský (na snímke istí kolegu s činkou) je absolventom Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši, kde študoval odbor Manažment zbraňových systémov. S činkami začal zápoliť už v šestnástich rokoch. Športovej kulturistike sa venuje od roku 1996. Medzi jeho najväčšie úspechy patrí titul juniorského majstra sveta v kategórii nad 80 kg v roku 1999 ešte v drese VTJ Liptovský Mikuláš. Cení si aj titul majstra Slovenskej republiky v kategórii mužov z mája minulého roka. V súčasnosti sa pripravuje na Majstrovstvá Slovenska a ME 2005, ktorú budú v máji v Rumunsku. Zastáva názor, že aj napriek problémom sa náročný tréning dá zladit' s pracovnými povinnosťami profesionálneho vojaka a prepracovať sa k úspechom. Je slobodný a má dvadsaťšesť rokov.

Vojenské útvary martinskej posádky organizujú pre spustenie telesnej prípravy aj Športové dni veliteľa. Vtedy si môžu príslušníci útvarov napríklad „vyšliapnuť“ na Martinské hole, ísť si zalyžovať, alebo sa zúčastniť turnaja vo futbale, nohejbale, stolnom tenise či bowlingu.

Text a foto: Vladislav VAVRINEC

Slová života

V poslednom čase sa v médiách čoraz častejšie objavujú informácie o cirkvách, zvlášť však o tej najväčšej, najvplyvnejšej – katolíckej. Pokiaľ by to boli správy pozitívne, bolo by to potešujúce. Nikto totiž nemôže poprieť jej prínos pre spoločnosť, pomoc človeku v núdzi, skutky lásky voči blíznym, charitatívne projekty pre zaostané krajiny, alebo oblasti postihnuté živelnými pohromami, šírenie skutočných hodnôt a pravdy medzi mládežou, ochranu manželstva, rodiny či počatého života.

Kňazi sú len ľudia

Médiá sa však o toto nezaujímajú, a ak, tak len okrajovo. Sústreďujú sa hlavne na negatíva aj jej posvätných služobníkov. Tak sa dozvedáme o sexuálnych škandáloch kňazov či študentov v seminároch, o údajnej homoseksualite kňazov, alebo naopak o sexuálnych vzťahov kňazov so ženami a ich údajných nemanželských deťoch napriek celibátu, o nadštandardnej ekonomickej situácii či platových a majetkových pomeroch. Týmto témam sú venované palcové titulky, či mimoriadna pozornosť štábov komerčných televízií.

Je fakt, že cirkev tvoria ľudia. So všetkými slabosťami či nedostatkami. Aj samotní kňazi sú len ľudia. Málokto má na čele napísané, čo sa v ňom v skutočnosti skrýva. Áno, stali sa prešľapy aj v tých najcitlivejších oblastiach. Aj v tých ďalších. Cirkev si to priznala a prijala opatrenia, odškodnila obeť a rozlíčila sa s tými, ktorí svojim konaním zneuctili svoj kňazský stav a dobré meno cirkvi. Nie som zástancom toho, aby sa prešľapy, pády, či trestné činy kňazov zastierali. Rešpektujem aj právo médií na informácie a slobodu slova. Ale venovať sa v médiách len tomu a takým spôsobom, či robiť z toho senzácie a ťaháky pre čitateľov, prípadne divákov? Komu to má slúžiť?

To je otázka, ktorá mi napadla pri analyzovaní toho množstva negatív, ktoré sa v poslednom období pripisujú cirkvi a jej posvätným služobníkom. Cieľ je jasný. Znevaženie cirkvi, vyvolanie negatívnych postojov u verejnosti, otrávenie jej autoritou, znechutenie veriacich, spochybnenie jej náuky. Aj takto sa dá vytvárať ideálne predpolie pre ďalšie masírovanie verejnej mienky v spoločnosti pred diskusiou o zásadných hodnotových otázkach existencie človeka, jeho života, či náboženských postojov.

Nuž čo k tomu dodať? Negatíva cirkvi či pár kňazských prešľapov nikdy neprekryjú množstvo dobra, ktoré cirkev a tisíce jej statočných posvätných služobníkov človeku a spoločnosti prinášajú. Negatívum by malo byť pre nás poučením a dôvodom k modlitbe, ale pozitívum hlavným kritériom pre vytváranie si správneho názoru. Aj pri hodnotení cirkvi a jej kňazov.

Tibor UJLACKÝ

Ekumenická bohoslužba

K Týždňu modlitieb za jednotu kresťanov sa 19. januára ekumenickou bohoslužbou v pastoračnej miestnosti Ministerstva obrany SR pripojila aj duchovná služba Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov.

Biskup-ordinár František Rábek, biskupský vikár pre väzenstvo mjr. Ladislav Vrábel, pravoslavný duchovný OS SR kpt. Marek Ignacik a evanjelický duchovný OS SR mjr. Jaroslav Balocký, spoločne ďakovali Bohu, že nás povolal hľadať jednotu. Biskup Rábek poznamenal, že Cirkev stále nie je jednotná. „Dôkazom toho je aj dnešná bohoslužba, v ktorej sme zjednotení len v bohoslužbe slova, a nemôžeme ešte spoločne sláviť Eucharistiu. Musíme robiť všetko preto, aby sme sa mohli plne zjednotiť v Kristovi, nielen v jeho slove, ale aj v mystickom tele, lebo len v ňom je stále skutočne živý a prítomný medzi nami a spája nás v opravdivej jednote.“ Podľa evanjelického duchovného

sa „cirkvi môžu navzájom zblížovať, len a jedine vnútorným obnovením, skrze evanjelia v duchu a pravde. Dokonalosť Cirkvi sa dokazuje len a jedine láskou.“ Pravoslavný duchovný vo svojom príhovore zdôraznil, „že bez lásky k Bohu a k blížnemu ťažko dospejeme k jednote.“

(ph)

Ďakovný list

Prostredníctvom Honorárneho konzula Slovenskej republiky v Chicagu Thomasa Klimeka Warda bol na Stálu misiu SR pri OSN zaslaný ďakovný list Daniela L. Jaworowskeho z Rockfordu, Illinois obyvateľom Slovenskej republiky. List vyjadruje vďaku za našu podporu v boji proti terorizmu v Iraku. Pán Jaworowski oceňuje pomoc SR Spojeným štátom americkým a ďakuje za náš vklad k svetovému mieru.

plk. Roman LACKOVIČ
Vojenský poradca SM

0 komunikačných systémoch

Katedra zabezpečenia velenia Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši v spolupráci s Odborom podpory velenia Generálneho štábu OS SR zorganizovala v januári prednášky firmy THALES zameralé na taktické komunikačné systémy. Poslucháčmi boli

vedecko — pedagogickí pracovníci, študenti 4. a 5. ročníka odborov elektronika a telekomunikačná technika a komunikačné a informačné technológie, ako aj pozvaní účastníci z ministerstva obrany, generálneho štábu a ostatných zložiek OS SR.

Traja zahraniční lektori firmy THALES vysvetlili v anglickom jazyku problematiku moderných taktických komunikačných systémov. V diskusii sa okrem výmeny odborných informácií dohodli aj formy ďalšej spolupráce.

Veľký prínos podobných podujatí najmä pre udržanie kontaktu s vývojovými trendmi a modernými technológiami, nielen pre študentov, ale aj pre pedagogických pracovníkov akadémie zdôraznil aj prorektor pre vedu a zahraničné vzťahy doc. Ing. Peter Lisý, PhD.

pplk. Ing. Milan GOTTSTEIN, PhD

- Pán doktor, - vraví pacientka, - mám veľký problém. Trpím na pohlavnú slabosť.
- A ako sa to prejavuje?
- Nemám síl nikoho odmietnuť.

- Dedko, pijete alkohol? - pýta sa lekár dedka.
- Keď sa už, pán doktor, tak pekne pýtate, pohárik môžete naliať.

Príde slečna k mladému lekárovi. Lekár sa jej pýta:

- A kde vás to bolí, slečna?

Slečna sa koketne usmeje a odpovie: - Kde len chcete, pán doktor...

Profesor na medicíne ukazuje lekárom snímku a vraví: - Pozrite sa naň. Pacient má značne zakrivenú lýtkovú kosť a skrútenú kosť holennú. V dôsledku toho kríva. Čo by ste robili v takomto prípade? - obráti sa na jedného z poslucháčov.

- Na, - odpovie zadumany adept lekárskej vedy, - asi by som kríval tiež.

„Prežitie“ prežil, s kariérou skončil

Vybral sa na zimné cvičenie príslušníkov žilinského 5. pluku špeciálneho určenia v teréne Malej Fatry a nástrahy „Pani zimy“ ledva prežil. Nakrúcal však pre armádny magazín STV Profesionál a ukázal sa, ako ozajstný profesionál s kamerou. Najprv musel v skoré ráno na

konci obce Šútovo pátrať po aute a neskôr v metelici pod Veľkým Kriváňom po zamaskovaných vojakoch, poradil si s lopatou aj s kamerou a hoci na kosť zmrznutý, ukázal televíznym divákovi, čo všetko predchádza hrdinstvu chlapcov v rovnošate. Po návrate do Bratislavy šokoval okolie rozhodnutím: „Stačilo“. Pre podplukovníka Ladislava Zahradníka zostalo miesto v galérii najaktívnejších propagátorov armádnych aktivít — 31 rokov práce vysokoškolského učiteľa, kameramana, scenáristu a režiséra hovorí za všetky komentáre. Mimochodom, vracia sa domov na Liptov, kde má pôsobiť v tamojšej televízii.

(mk)

Foto: **Mário PAŽICKÝ**

Správne odpovede: 1b, 2b, 3b, 4c, 5a, 6c, 7a

Súdnička

Čatár profesionálnej služby Ján L. vykonával službu profesionálneho vojaka od roku 2001. Vytvoril si dobrý vzťah so svojimi nadriadenými, ale aj k podriadeným vojakom sa správal korektne a v rámci služobných predpisov. Práca ho bavila, o čom svedčí fakt, že bol trikrát disciplinárne odmenený a trestaný nebol. Keďže bol pomerne ambiciózný, „pokukával“ po možnom postupe na inú, lepšie ohodnotenú funkciu. Malo to však jeden háčik. Čatár Ján nemal maturitnú skúšku, ktorá bola podmienkou postupu, pričom do učenia večerným spôsobom popri zamestnaní veľa chuti nemal.

S klamstvom ďaleko nezájdeš

Od čoho sú však dobrí priatelia? Keď sa pred jedným z nich pošťazoval, priateľ našiel riešenie. Odporučil mu istého pána, ktorý mu za sumičku 6 000,- Sk obstaral vysvedčenie o vykonaní maturitnej skúšky. Čo na tom, že bolo falošné.

Čatár Ján nahlásil vo svojom útware, že dňa 20. 5. 2002 ukončil vykonaním maturitnej skúšky štúdium na Strednom odbornom učilišti obchodnom v Banskej Bystrici a ako doklad priložil odpis falšovaného vysvedčenia o maturitnej skúške, na základe čoho mu bol v období od 1. 10. 2002 po nastúpení na vyššiu funkciu do 31. 12. 2003 určený a vyplácaný vyšší plat, čím Ozbrojeným silám SR spôsobil škodu vo výške 21 600,- korún. Keď však personálne oddelenie požiadalo predmetné učilište o zaslanie fotokópie maturitného vysvedčenia čatára Jána, tam nikto o takomto študentovi nevedel a nemali ho ani v zoznamoch študujúcich.

Vojenský obvodový súd takéto konanie obžalovaného kvalifikoval ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr. Zák., v súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny podľa § 176 ods. 1 Tr. Zák. a ohodnotil ho peňažným trestom vo výške 8 000,- Sk, samozrejme aj s povinnosťou nahradiť ozbrojeným silám spôsobenú škodu.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Príbeh

Vlani začiatkom leta som s kolegom absolvoval pracovnú návštevu Akadémie Bundeswehru pre informácie a komunikáciu v Strausbergu pri Berlíne. Nemeckí hostitelia nám pripravili náročný odborný program, trvajúci zvyčajne od rána do neskorých popoludňajších hodín, ale našli čas aj na jeho odľahčenie.

Pípajúci detektor

V programe bola aj prehliadka Berlína, vrátane niekdajšieho Ríšskeho snemu – Reichstagu, ktorý je v súčasnosti predovšetkým múzeom, ale slúži aj na slávnostné zasadania Spolkového snemu – Bundestagu. Pred vstupom do útrobov impozantnej historickej budovy sme z bezpečnostných dôvodov museli prejsť rámovým detektorom kovov. Keďže som to zažil už mnohokrát, automaticky som na pripravený podnos položil kľúče, cigarety, zapalovač, peňaženku s mincami, ba dokonca aj okuliare s kovovým rámom. Detektor však zapískal! Vzápätí som v zabudnutom vrecku saka objavil malý nožík, ktorý ani nebol hodný svojho mena. Napriek tomu ma „odzbrojili“ a vrátili mi ho až pri odchode z budovy.

V nasledujúci deň sme navštívili berlínske sídlo svetoznámeho nakladateľstva Springer. Major z akadémie, ktorý nás po celý čas sprevádzal, mi diskretné pošeplil: „Dúfam, že dnes nožík nemáte? Lebo aj u Springera je detektor.“ Rozptýlil som jeho obavy a po vyložení všetkých kovových predmetov som sebaavedomo vstúpil do rámu. Ozvalo sa intenzívne pískanie! To nie je možné, pomyslel som si a opäť som všetko skontroloval. Nič! Napokon som odložil aj kravatový ihlicu a hovorím: „Tak, to je už skutočne všetko!“ Detektor mal však iný názor. Jeden z troch ochrankárov, ktorí sa medzitým okolo nás zbegli, ma začal „šacovať“ ručným prístrojom. Keď ten malý zázrak zapískal na oboch stranách môjho hrudníka nad dokázateľne prázdnyimi vreckami saka, už som nerozumel ničomu. Svitol mi, až keď sa znovu ozval na ceste dolu mojim chrbtom medzi lopatkami – „zradili“ ma kovové spinky na trakoch, ktoré som však mal aj deň predtým!

Keď sme sa všetci schuti zasmiali, obrátil som sa k ochrankárom a riekol: „Páni, všetka česť. Máte lepšiu ochranu ako nemecký parlament!“

PhDr. Ján DOLINAY

Autor výroku: Friedrich Schlegel	hmyz podobný včele	smola, neúspech (hovor.)	zn. kozmet. výrobkov	skala	Pomôcky: Orza, Pan, AVON, génia, Aten	návod na konanie	druh horkeho nápoja	pripóna (súvis s pôvodom)	hovorí aha (expr. zried.)	presvedčenie (hovor.)	Pomôcky: amer, torana	zaobstarajú za peniaze	značka cigár	vstupná brána do pagody
rub					literárny strýko zo Zahoria						nie, po anglicky			
4					seknutie						otec (hovor.)			
											ruská predložka (od)			
citoslovce vyjadrujúce povzdych			vyrobená z medi							hnedožitá farba				
			súlad, jednotnosť							keď				
Autor: Vojtech Kúkoľ	zhotovila tkaním	3												
		2												
kto sa učí remeslu					on, po nemecky	rádus lietadla	čln na rieke Rýn				st. grécky boh lesov			
						plumbum					zasielalo (kníž.)			
angl. skr. výrazu tooled (opracovaný)				Eduard (dom.)				jazero v Rumunsku	skr. výrazu vedecky	meno Sklovskej				
				ECV okr. Trenčín						kmeň v Nigérii				
dohliadala na činnosť dakoho													tamtá	základná časť lodnej kostry
značka kozmetických výrobkov					talianska kaplinka							všetko v poriadku		
					najvyšší súd (skr.)							a podobne (skr.)		
cesta lietadlom				1										
slovko úcty v strednej Ázii					otvorená stĺpová hala (kolonáda)				rod sukulentných rastlín (kaktus)					

Minister obrany Juraj Liška
vyhlasuje

literárnu súťaž

v dvoch kategóriách - pre študentov stredných a vysokých škôl na tému:

"zelená profesionálnej armáde
alebo
profesionálna armáda mojimi očami"

vlastný názor = (adrenalin + veľká pohoda) x litre vo vrecku

>> vysvetlivky pre troch ocenených v oboch kategóriách:
vlastný názor = Tvoj pohľad, úvaha, adrenalín = výcvik prežitia
veľká pohoda = lístky na festival POHODA'05
litre vo vrecku = 1. cena - 30 000,- Sk 2. cena - 20 000,- Sk
3. cena - 10 000,- Sk

úvahu na tému "Zelená profesionálnej armáde alebo profesionálna armáda mojimi očami" v rozsahu 1500 slov pošli do 25. marca 2005 na e-mailovú adresu sutaz@mod.gov.sk

podrobnejšie informácie na
www.mosr.sk

Náčelník Generálneho štábu ozbrojených síl SR generálmajor Ľubomír Bulík a mesačník **OBRANA** v spolupráci s organizátormi Dňa detí s ozbrojenými silami a Slovenským rozhlasom vyhlasujú pre žiakov základných škôl **4. ročník výtvarnej súťaže**

Vojaci očami detí

Účastníci súťaže zašlú svoje práce spolu so spätočnou adresou, telefónnym kontaktom a dátumom narodenia najneskôr do 10. mája 2005 na adresu:

Redakcia OBRANA
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava.

Autori najlepších prác v kategórii mladších a starších žiakov získajú vecné ceny a ich práce uverejní mesačník OBRANA aj internetová stránka Ministerstva obrany SR. Zároveň ich pozveme na vojenský Deň detí, ktorý sa tento rok uskutoční v Bešeňovej.

Vojenski pilot, nakreslil Lukáš Filip zo Špeciálnej základnej internátnej školy v Ždani

Vojenský ČIN ROKA 2004

vyhlásil

Minister obrany SR Juraj LIŠKA

**Hľadáme ľudí činu, ktorí v roku 2004 vykonali
mimoriadny skutok v kategóriách:**

ZÁCHRANA ŽIVOTA

(ocenenie za obetavosť pri záchrane ľudských životov)

POMOC VEREJNOSTI

(ocenenie za zásah pri likvidácii následkov prírodných katastrof)

PRIATEĽ ARMÁDY

(ocenenie civilnej osobe, ktorá prispela k budovaniu pozitívneho imidžu rezortu)

MIMORIADNA CENA

(ocenenie za mimoriadne skutky a celoživotné zásluhy)

Aj tvoj návrh zvýši prestíž rezortu MO SR v spoločnosti!

Každý hlasujúci bude zaradený do žrebovania o **hodnotné ceny**.

uzávierka návrhov: 28. február 2005
na adrese: cinroka@mod.gov.sk

adresa: VIA MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava